

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 08-26-11

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ŠEŠTADIENIS – SATURDAY, RUGPJŪČIO – AUGUST 27, 2011 • Vol. CII Nr. 108

Kaina 1 dol.

PERIODICALS

ŠIAME NUMERYJE:

Garso archyvai
išėivijoje – 7 psl.

- Džiaugsmas gyventi Bažnyčioje – 2
- Prieš 20 metų žlugo Sovietų Sąjunga – 3
- Lietuvių bendruomenė – sąjūdis ir organizacija – 3
- Apmąstymai iš Ellicott miestelio – 4
- M. K. Čiurlionis Amerikoje – 5
- Trečiąjai BALSSI vasarai Madison pasibaigus – 5, 15
- Iš Ateitininkų gyvenimo – 6
- Sportas – 8
- Renginių kalendorius – 10-11

Valiutų santykis
1 USD — 2.39 LT
1 EUR — 3.45 LT

Reikjavike prisiminta istorinio Lietuvos lūžio pradžia

D. Grybauskaitė Islandijoje lankėsi šios šalies prezidento kvietimu.

ELTA nuotr.

Vilnius/Reikjavikas (ELTA) – Minint Lietuvos ir Islandijos diplomatinių santykių dvidešimtmetį Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė susitiko su šios šalies prezidentu Olafur Ragnar Grimsson, ministre pirmininke Johanna Sigurdardottir ir parlamento pirmininke Asta R. Johannesdottir.

„Prieš 20 metų Islandija pati pir-

moji pripažino atkurta laisvą ir demokratinę Lietuvos valstybę. Tai buvo drąsus ir tuo metu labai solidarus žingsnis. Islandija taip pat visada tvirtai rėmė Lietuvos narystę NATO. Džiaugiuosi, kad, minint mūsų valstybių diplomatinių santykių dvidešimtmetį, galiu atvykti į Reikjaviką ir padėkoti Islandijos žmonėms už jų tvirtą ir nuoširdžią paramą”, – sakė prezi-

dentė D. Grybauskaitė.

Mūsų šalies vadovė lankėsi Lietuvai ir Islandijai simbolinėje vietoje Hofdi name, kur lygiai prieš 20 metų buvo pasirašytos trijų Baltijos valstybių diplomatinių santykių su Islandija atkūrimo sutartys. Šalies vadovė įteikė Lietuvos valstybinį apdovanojimą mūsų šalies draugui, Lietuvos garbės konsului prof. Arnor Hannibalson.

Rytinė pakrantė ruošiasi artėjančiam viesului

Washington, DC (BNS) – Viesulas „Irene” toliau artėja prie JAV rytinės pakrantės ir kelia grėsmę ruožo nuo North ir South Carolina iki New England 65 mln. gyventojų. „Irene” gali būti stipriausias viesulas, koks tik per 7 metus yra praūžęs pro rytinę pakrantę. Tūkstančiai atostogautojų jau išvažiuoja iš paplūdimių ir žemumų North Carolina ir Virginia valstijose, nuo North Carolina iki New

Jersey platinami išpėjimai dėl galimų pavojų. Žinovai sako, kad kompiuteriu paskaičiuotas viesulo kelias rodo, jog pavojus gresia Washington, DC, New York ir Boston. New York miestą „Irene” gali nusiaubti jau šį savaitgalį. Viesulas keliauja 1,126 kilometrų platumu šiltesniu vandeniu į šiaurę nuo Bahamų ir gali sustiprėti iki ketvirtinio lygio. Meryland miesto valdžia nurodė išvykti iš paplūdimio teritori-

jos tūkstančiams gyventojų ir turistų. Iš trijų North Carolina apygardų jau nurodyta išsikelti apie 200,000 žmonių. Prezidentas Barack Obama paskelbė valstijoje nepaprastąją padėtį, suteikiančią jai teisę į federalinę pagalbą. New York miesto valdžia nurodė pradėti išsikėlinėti, kai viesulas pasuko į šiaurę, grasindamas tapti pirmuoju, užgriuvusiu didžiausią JAV miestą per kelis pastaruosius dešimtmečius.

Lenkijos vadovai atsiprašė Lietuvos

Varšuva (ELTA) – Lenkijoje viešėjusiam teisingumo ministrui Remigijui Šimašiui šios šalies teisingumo ministras Krzysztof Kwiatkowski perdavė atsiprašymą dėl vandalų išpuolių prieš lietuviškus užrašus, taip pat perdavė šalies premjero Donald Tusk apgailestavimą. Kaimyninės šalies vadovai teigia nepateisinantys tokių išpuolių prieš tautines mažumas ir žadėjo imsisi visų priemonių šiam įvykiui iširti. Šiuo metu Lenkijoje vandalizmo veiksmus tiria šios šalies prokuratūra.

Teisingumo ministras R. Šimašius teigia, kad tokie įvykiai iš tiesų verčia nerimauti dėl to, kad yra kuriama įtampa ir bandoma supriešinti dviejų

draugiškų valstybių piliečius.

Kaip pranešta, Punske vandalai užpaisė lietuviškus

pavadinimus ant 28 ženklų raudonais ir baltais – Lenkijos vėliavos spalvų – dažais. Be to, ant lietuvių paminklo pripiešė nacionalistinių simbolių. Bubelių kaime (Seinų valsčiuje) raudonais dažais apipiltas statomas paminklinis akmuo, skirtas lietuvių literatūros klasiko poeto Albino Žukausko 100-osioms gimimo metinėms. „Mes ieškome skandalingo įvykio kaltininkų ir atlyginsime nuostolius. Mažumos turi teisę į ženklus dviem kalbomis”, – savo „Twitter” puslapyje rašė ir Lenkijos užsienio reikalų ministras Radoslaw Sikorski.

Lenkijos Bubelių kaime, poeto Albino Žukausko tėviškėje, buvo išniekintas statomas paminklinis akmuo.

Punkskas.pl nuotr.

DRAUGAS 4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Redakcijos žodis

Per daug ar per mažai pasakė buvęs LR prezidentas Valdas Adamkus apie šantažą? – klausia rašytoja, žurnalistė Astri- da Petraitytė, komentuodama antrąją knygą „Paskutinė kadencija: Prezidento dienoraščiai“ pristačiusio Adamkaus pasisakyme nuskambėjusį žodį „šantažas“. Ketvirtadienio pristatyme Adamkus užsiminė apie svarbių valstybėje asmenų šantažą, kurį jam teko patirti vadovaujant šaliai, ir sakė, jog kol kas viešai tų pavardžių neskelbs, mat „yra tam tik tų dalykų, apie kuriuos geriau nekalbėti, dar neužastrinkime mūsų gyvenimo“. Dar daugiau, Adamkaus teigimu, kai kurie šantažo laišakai buvo „mūsų šiuo metu Lietuvos tautos vadų“ ranka rašyti. Prezidentas prisitarė, kad galbūt tokia informaciją jis leis paskelbti tik po 50 metų. Minėta žurnalistė mano, jog prezidentas, patyręs šantažą, pasakė arba per mažai – atskleidžiant reikėjo eiti iki galo ir įvardyti niekadėjus, arba per daug – negalima pradėjus sakyti esmę palikti sau. Kokie iš tikrųjų yra Adamkaus ketinimai, išleidus „džiną“ iš butelio?

Vyr. redaktorė Dalia Cidzikaitė

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL

and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5532

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

„Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV

metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD)

metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00

• 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

oro paštu

metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00

• 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD)

metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00

• 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

oro paštu

metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

metams \$70.00

Vyriausioji redaktorė – Dalia Cidzikaitė
dalia.cidzikait@gmail.com
Kultūrinio šeštadieninio priedo redaktorė –
Renata Šerelytė
rainbow.vilnius@gmail.com
Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome pasiilikti kopiją.

El. paštas:

rastine@draugas.org
skelbimai@draugas.org
administracija@draugas.org

Kristus pažadėjo pa- statyti savo Bažny- čią tokią tvirtą, kokios neįstengs nugaltėti net pragaras. Šis pažadas gali skambėti mūsų ausy- se netikroviškai, ypač, kai girdime tvirtinant, kad Bažnyčią yra ištikusi krizė – mažėja dvasinių pašaukimų, kunigai nesilaiko savo įsipareigojimų, o bažnyčiose likę tik vyresnio amžiaus žmonės.

Taip, mūsų dienomis apie Bažny- čią galima išgirsti ir pačių šviesiausių, ir pačių juodžiausių pasisakymų. In- ternetas lūžta nuo Bažnyčios niekini- mo. Dažniausiai šių niekintojų gretose yra žmonės, kurie, perskaitę romaną „Da Vincio kodas“ arba pažiūrėję ate- istinį videofilimą „Laiko dvasia“, mano viską žiną apie Bažnyčią ir, svarbiau- sia, kad ji esanti bloga.

Tačiau Bažnyčia yra ne žmonių kūrinys. Jos Kūrėjas yra Viešpats. Jė- zus Kristus, lankydamasis Pilypo Ce- zarėjos apylinkėse, pažadėjo įkurti Bažnyčią ir savo pažadą ištesėjo per Sekmines, kai Šventoji Dvasia nužen- gė ant apaštalų ir į Kristų įtikėjo bei pasikrikštijo keli tūkstančiai vyrų. Bažnyčios krikšto metriškai buvo pasi- rašyti Dievo Sūnaus krauju. Todėl mes visuomet, net siaučiant didžiausioms audroms, liekame ramūs: ne žmogus Bažnyčią sukūrė ir ne jam rungtis su Dievo darbu.

Bažnyčia – tai bendruomenė žmo- nių, kurie priėmė Naująją Sandorą, pa- tvirtintą Jėzaus Kristaus mirtimi ir prisikėlimu. Apie šios bendruomenės gyvavimo pradžią skaitome Apaštalų darbų knygoje. Apaštalas Paulius ke- liavo iš miesto į miestą, skelbė Evange- liją ir kūrė į Kristų įtikėjusių žmonių bendruomenes. Panašiai elgėsi ir kiti apaštalai. Šiandien šios krikščioniš- kos bendruomenės, susikūrusios ant vyriausiojo apaštalo Petro pamato, sudaro milžinišką bendruomenę, ku- rioje rasime įvairių tautybių, rasių ir įvairaus amžiaus į Kristų įtikėjusių narių.

Bažnyčia – tai Dievo karalystės žingsniai jau čia, žemėje. Bažnyčia – tai Dievo tauta, kurios nariai esame mes visi. Per Krikštą mes įsijungiamo į Bažnyčią ir tampame Šventosios Dva- sios šventove. Mūsų sielos apsigy- venusi Šventoji Dvasia kuria ir ugdo malonės gyvenimą. Visas žemiškasis gyvenimas turi būti skirtas mūsų dva- sinei brandai, kad jo pabaigoje galėtu- me pasakyti su apaštalu Pauliumi: „Aš gyvenu, tačiau nebe aš, o gyvena ma- nyje Kristus“ (Gal 2, 20).

Bažnyčios oponentai priekaištau- ja, kad mes, Bažnyčios nariai, daug kur klystame ir nesame šventieji. Iš dalies jie teisūs. Tikrai veidmainiau- tume, jeigu mes, tikintieji į Kristų, lai- kytume save šventaisiais, be jokių priekaištų. Kam tada Jėzus Kristus pa- liko Sutaikinimo sakramentą? Mes ateiname į Bažnyčią silpni ir netobuli, tačiau nesusitaikę su savo nuodėmin- gumu; ateiname su neblėstančiu noru kasdien kilti ir tobulėti. Būdami silp- ni, mes kartkartėmis suklystame, bet vėl susitaikome su Dievu ir ieškome Jėzaus veido, kuris vienažart turi nu- švisti mūsų sielos visu ryškumu, kad galėtume be svyravimo pasakyti su apaštalu Petru: „Tu esi Mesijas, gyvojo Dievo Sūnus!“ (Mt 16, 16).

Gyventi Bažnyčios bendruomenė- je yra didelė Dievo dovana, nes tai lengviausias ir saugiausias kelias Die- vo link. Pas Dievą galima keliauti ir brūzgynais, – deja, ne vienas panašiai keliauja, – tačiau visiškai kitoks ke- lias, kai šalia savęs jaučiame bendra-

Džiaugsmas gyventi Bažnyčioje

ARKIVYSK. SIGITAS TAMKEVIČIUS

minčius ir esame stiprinami Dievo ma- lonės.

Daugelis jūsų gerai prisimenate palaimintojo Jono Pauliaus II lanky- mąsi Lietuvoje ir Kaune. Anomis die- nomis mes visi išgyvenome didelį džiaugsmą ne vien dėl to, kad iš arti pa- matėme popiežių, bet kad ypač pasijau- tėme Visuotinės Bažnyčios nariais.

Visai neseniai į Madridą iš viso pasaulio buvo suvažiavęs katalikiškas jaunimas. Vien iš Lietuvos tenai nuvy- ko apie pusantro tūkstančio jaunuolių. Naktį per milijoną jaunų žmonių mil- žiniškoje aikštėje drauge su popiežiu- mi Benediktu XVI adoravo Švč. Sakra- mentą, meldėsi ir klausėsi Dievo žo- džio. Jaunimas iš penkių pasaulio že- mynų dalyvavo popiežiaus auko- jamose Mišiose. Reikėjo tik pamatyti tų jaunų žmonių veiduose trykstantį džiaugsmą, kad suprastum, kokia dide-

Švč. Mergelė Marija – Lietuvos globėja

Ar mes, lietuviai, garbinsime Ma- riją? Artėjant Šiluvos atleidams ir skai- tant renginių skelbimus lietuvių žinia- sklaidoje, atrodo, kad mažai kas. Juk Šiluvos atleidai Lietuvoje ir mums, gyvenantiems toli nuo Lietuvos, būda- vo visuotinė šventė, kurioje jautėme pareigą dalyvauti. Kaip būdavo gražu su pakilia nuotaika eiti iškilmingoje procesijoje iš Maria High School aikš- tės į bažnyčią. Visos jaunimo bei kitos organizacijos su savo vėliavomis ir na- riais giedodami apsupdavome visą kvartalą. Šiomis dienomis nesimato or- ganizacijų vadų raginimų rugsėjo 11 dieną paskirti Šiluvos Marijos atlai- dams.

Jau visas mėnuo organizacija „Vai- ko vartai į mokslą“ kviečia pietums į Lemont. Ar nėra užtektnai sekmadie- nių, kad reikia pasirinkti būtent Šilu- vos atleidų dieną? Kur mūsų meilė Ma- rijai, mūsų Tautos ir Tėvynės globėjai? Ar meldžiame Ją palaimos Lietuvai?

Kaip nuostabu būtų, jei iš visų Či- kagos apylinkių ir priemiesčių autobu- sais suvažiuotų maldininkai tą dieną pagarbinti Ją! Nors ir ne autobusais, bet savomis priemonėmis rugsėjo 9–11 d. visi keliaukime į Švč. Mergelės Ma- rijos Gimimo bažnyčią, kur 10:30 val. r. vyks procesija ir šv. Mišios, o vėliau – pietūs parapijos salėje.

Salomėja Daulienė

Chicago, IL

Kur tas aukštas jaunas vyras?

Artėjo kėgliavimo sezonas (lietu- viško pavadinimo šiam sportui taip ir neturime). Nors jau prabėgo dvejetas metų, vis dar prisimenu, kai, man vos tik įžengus į kėgliavimo salę, vienas iš žaidėjų užklausė: „Where is that tall young man?“ Jam paaiškinau, kad tas aukštas jaunas vyras išvažiavo į Det- roit miestą, kur užkariavo net dvi para- pijas ir dabar ten karaliauja.

Džiugu, kad detroitiečiai moka taip nuoširdžiai gerbti ir mylėti kun. Gintarą Joniką. „Drauge“ mirga dau- gybė straipsnių su įdomiais aprašy- mais ir nuotraukomis apie jį. Viena „Draugo“ bendradarbė net yra pasa- kiusi, kad, kur tik kun. Jonikas pasi- rodo, tampa žvaigžde. Visiškai sutinku.

Bet kol kas nė žodelio nebuvo parašyta apie kėgliavimą. Juk kun.

lė privilegija priklausyti Katalikų Bažnyčiai ir kaip lengva drauge ieškoti Kris- taus ir leisti jam augti savo širdyje.

Šio sekmadienio Mišių Evangelija kviečia kiek- vieną iš mūsų atsakyti į Kristaus klausimą: „Kuo

jūs mane laikote?“ Kuo tu mane laikai? Ką Kristus reiškia tavo gyvenime? Ar padeda būti tiesiam, sąžiningam, skaisčiam, mylinčiam? Į šiuos klaui- simus sąžiningai atsakyti gali būti ne- lengva. Galbūt ne vienas pajusime, kad mums dar reikia daug dirbti su savimi, kad dar reikia toli nužygiuoti, kol Kristus ryškiai nušvis mūsų gyven- ime. Tik nebijokime šitos kelionės. Nebijokime ir nepaisykime tų, kurie, paskendę pasaulio dvasioje, bandys ir mus įkalbėti atsisakyti kelio su Kristumi.

Sekmadienį dalyvaujame Kris- taus aukoje ne dėl to, kad neturėtume ką veikti. Iš Kristaus aukos mes nori- me pasisemti tvirtumo sekti savo Mo- kytoją. Pabuvę valandėlę Kristaus ar- tumoje, norime visą savaitę likti jam ištikimi. Būkite palaiminti ieškantieji Kristaus artumos!

LAIŠKAI

Gintaras yra didelis šio sporto mėgėjas. Jo sumanymu, jam gyvenant Roches- ter, NY, Lietuvos tūkstantmečio vardo proga buvome suruošę kėgliavimo žai- dynes, kurios sutraukė net 34 mėgėjus. Kun. Gintaras, visų nustebimui, asme- niškai apdovanojo pirmų trijų vietų laimėtojus.

Čia dar verta paminėti, kad kun. Gintaras ir pas mus žvaigžde sužibėjo. Kėgliuodamas lygos komandoje „The Liths“ (E. Kiršteinas, L. Mačiulienė, K. Mačiulis ir G. Jonikas) viename žaidi- me jis „supyškino“ net 205. Tai – labai retas atvejis pradžiu.

Norisi tikėti, kad kun. Jonikas jau prisijungė prie Detroit lietuvių kėg- liuotojų būrelio. Jei taip, tai, Tėveli Gintarai, prašau neužmiršti, kur gavai pradžią šiam žaidimui.

Kostas Mačiulis
Rochester, NY

Noriu pasidžiaugti

Noriu pasveikinti Aureliją Tamo- šiūnaite ir padėkoti už puikiai ir sklandžiai išverstą įdomų straipsnį apie lietuvių pacientų „senus įpročius“ ketvirtadienio, rugpjūčio 18 d., „Drau- ge“. Tai pavyzdys, kaip ir lietuviškame laikraštyje galime apsieiti be nelemto mūsų spaudos „seno įpročio“ – pirmų- jų vardo raidžių „abėcėlės sriubos“. Prie kiekvienos straipsnyje paminėtos pavardės yra ir visas vardas, o toliau, kaip ir kiekviename Amerikos laikraš- tyje, rašoma tik žmogaus pavardė. Ma- lonu skaityti.

Ne taip, kaip to paties nume- rio straipsnelyje „A. a. B. Nainienę pri- simenant“, kur minimi jos žentai yra „Vė“ Garbonkus ir „Ka“ Sušinskas, nors jie tikriausia turi gražius lietuviš- kus vardus.

Žinau, kad patentuoto vaisto nuo šios lietuviškos spaudos ligos išsigy- dyti dar niekas neišrado, bet jei kur nors kokioje krautuvėlėje būtų galima rasti žolelių, lašelių ar kitų „tradicinės medicinos priemonių“ šiuo nega- lavimu atsikratyti – būtų labai pravartu.

Arba, gal galima paprašyti Aure- liją, kad ji visus straipsnius panašiai ištaisyty. Aurelija žengė ilgai lauktą žingsnį lietuviško spaudos puslapio pagražinimo link. Ačiū.

Arvydas Barzdukas
Falls Church, VA

Jei pernai minėjome Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dvidešimtmetį, verta prisiminti, kaip išsipildė sovietų užsienio reikalų ministro Eduard Ševardnadze ir Michail Gorbačiov patarėjo Aleksandr Jakovlev būgštavimai, kad, Gorbačiov paskelbus „glasnost ir perestroika“ programą, gali sugriūti ir visa sovietų imperija. Taip ir atsitiko, bet kaip?

Žurnalo „Foreign Policy“ liepos-rugpjūčio laidoje pastebėjau didžiulę antraštę „Everything You Think You Know About The Collapse Of The Soviet Union is Wrong“. Smalsumo vedamas perskaičiau šiai temai skirtą straipsnių ciklą, kurių pagrindinį parašė Leon Aron, Rusijos studijų instituto direktorius ir netrukus išeisiančios knygos „Kaip įvyko 1987–1991 m. Rusijos revoliucija“ autorius.

Vakariečiai yra linę galvoti, kad prie sovietų valdžios subyrėjimo gal daugiausia yra prisidėjusios šios: JAV prezidento Ronald Reagan strateginės erdvių gynybos planas, sovietų nesibaigiantis karas Afganistane, branduolinė 1986 m. Černobyl nelaimė, kritusios alyvos kainos. Visa tai yra minima kaip tos griūties priežastys. O pradžią tam davė ir Gorbačiov vedama *glasnost* ir *perestroika* politika, prie kurios jį pastūmė sunki sovietų ekonominė padėtis.

Autorius Aron neteikia daug reikšmės tiems mūsų įprastiems veiksniams, kuriuos mes mėgstame minėti kaip komunizmo žlugimo priežastis. Aron pabrėžia stagnaciją, moralinį nuosmukį ir korupciją, ką matė ir Gorbačiov, 1985 m. įkopęs į valdžią ir pamėginęs prieš tai kovoti.

Pirmasis 1987 m. Gorbačiov paskelbtos *glasnost* programos tikslas buvo atstatyti krašto smukusią mora-

Prieš 20 metų žlugo Sovietų Sąjunga

ALEKSAS VITKUS

lę. *Glasnost* krikšto tėvu vadinamas Gorbačiov bendras Aleksandr Jakovlev, 1983 m. po 10 metų darbo ambasadoriumi Kanadoje grįžęs į Sovietų Sąjungą pajuto, kad sovietų žmonės jau pribrendę pasakyti „Užtenka, reikia viską keisti iš pagrindų.“ Tai suprato ir Gorbačiov ministras pirmininkas Nikolai Ryžkov, ryžtingai pasakęs, kad „jau užtenka mums patiems nuo savęs vogti“.

Kad taip tyloomis buvo kalbama Kremliuje, yra suprantama. Kas buvo keista, kad panašios mintys pasklido ir tarp plačių masių. Garsusis žurnalistas Aleksandr Bovin 1988 m. rašė, kad tik *perestroika* gali mus išgelbėti iš begėdiškos korupcijos, vagiliavimo ir melo.

Prasidėjęs laisvės troškimas ir naujai pradėta leisti liberali spauda buvo godžiai gaudoma. Reikia manyti, kad visi tie pasisakymai atrado tinkamą atgarsį Lietuvoje ir kitose sąjunginėse respublikose. Pagal pirmą laisvai surengtą apklausą 1989 m., daugiau nei pusė apklaustųjų pasisakė už rinkos ekonomikos įvedimą ir laisvę leisti kurtis ir kitoms politinėms partijoms. Masėms jau nebepakako kažko panašaus kaip tik laikinas Chruščiov laikų atolydis.

Kas atsitiko, kad 1985 m. TSKP gen. sekretoriumi išrinktas ir 1988 m. faktiniu šalies valdovu tapęs Gorbačiov, 1990 m. kovo 13 d. išrinktas užim-

ti naujai sukurta Sovietų Sąjungos prezidento postą, jau po kelių metų buvo nušalintas nuo valdžios? Tai įvyko, kai sovietų žmonės, Gorbačiov pravestų reformų dėka, paragavę siek tiek laisvės, nusivylę jo vedama ekonomikos politika, 1991 m. birželio 12 d. Rusijos respublikos prezidentu išrinko Boris Jelcin.

Visi aukščiau minėti veiksniai yra reikšmingi, bet kad sovietų imperija sugriuvo jau 1991 m., turbūt daugiausia kredito reikėtų duoti prezidentui Jelcin ir juo entuziastingai passekusiems šimtams tūkstančių sovietų piliečių, nusivylusių Gorbačiov politika. Gorbačiov pradėjo tą istorinę pertvarką, o Jelcin ją, nors ir chaotiškai, tęsė, ir sėkmingai atsispyrė senųjų komunistų desperatiškam bandymui išgelbėti senąją sovietų imperiją.

Matydami Gorbačiov neveiklumą ir naujai išaugusį Jelcin populiarumą, aršieji komunistai suprato pavojingą visos Sovietų Sąjungos padėtį ir nutarė skubiai veikti. 1991 m. rugpjūčio 17 d. sąmokslininkai – KGB viršininkas Vladimir Kriučkov, ministras pirmininkas Valentin Pavlov, gynybos ministras Dmitri Jazov ir dar keli, susirinkę viename iš slaptų KGB būstinių, nutarė krašte paskelbti karo padėtį ir siųsti delegaciją pas Kryme vasarojančią Gorbačiov ieškančią jo pritarimo pasitraukti ir laikinai valdžią perduodant sąmokslininku ta-

pusiam viceprezidentui Gennadij Janajev. Delegacijai atvykus pas Gorbačiov, pasirodė, kad visi telefono laidai buvo nutraukti, tad susisiekti su Kremliumi jam buvo neįmanoma.

Gorbačiov nesutikęs su delegacijos reikalavimu, ji grįžo į Maskvą, kur sąmokslininkai tuojau paskelbė karo padėtį. Rugpjūčio 19 d. prie Kremliaus pradėjo artintis kariuomenės daliniai. Iš Raudonosios aikštės išvaikę demonstrantus, jie liko stovėti, nesulaukdami jokių nurodymų.

Tuo metu Jelcin buvo Kazachstane. Pamatęs, kas vyksta Maskvoje, jis tuojau grįžo ir, susisiekęs su savo bendraminčiais, kartu su jais pasirodė aikštėje prie „Baltųjų rūmų“. Užsokęs ant tanko, jis ragino demonstrantus nepasiduoti. Ir kai kariuomenės vadai nedavė įsakymo pulti Jelcin grupę, daliniai pasitraukė, ir sukilimas subliušo.

Netrukus paaiškėjo, kad sąmokslininkams priklausė ir beveik visi Gorbačiov kabineto nariai. Po kelių dienų taip sukompromituotas Gorbačiov atsisakė savo gen. TSKP sekretoriaus posto. Jo tolimesni žygiai išlaikyti valdžią savo rankose nepavyko. Į 1991 m. pabaigą iš Nepriklausomų respublikų sąjungos pasitraukė Baltarusija ir Ukraina. Sovietų Sąjungos praktiškai kaip ir neliko. 1991 m. gruodžio 25 d. Gorbačiov, per TV kalbėdamas sovietų piliečiams, pranešė pasitraukęs iš valdžios. Nusileido raudonoji sovietų vėliava, ir virš Kremliaus pakilo naujoji Rusijos trispalvė.

Jelcin pasitraukė 1999 m., valdžią perdavęs Vladimir Putin, kuris iki šiol daro įtaką Rusijos politikai. Praėjo 20 metų po Sovietų Sąjungos žlugimo, o Rusija vis dar neranda kelio į tikrą demokratiją.

Rugpjūčio 10–12 dienomis Vilniuje vyko Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) ir Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos kraštų valdybų pirmininkų suvažiavimas. Be organizacinių reikalų, ten taip pat buvo svarstyta strategija „Globali Lietuva“, PLB ir Lietuva, naujos redakcijos Lietuvos Respublikos Pilietybės įstatymas, teigiamo užsienio lietuvių įvaizdžio formavimas Lietuvoje, PLB veiklos finansavimas, bendravimas tarp kraštų Lietuvių Bendruomenių, lituanistinis švietimas ir kt.

Prieš akis – JAV LB apylinkių pirmininkų suvažiavimas, rengiamas š. m. rugsėjo 10–11 dienomis Lemont, IL. Numatytoje dienotvarkėje rašoma, kad bus pranešimai apie Lituanistikos studijų ir tyrimo centrą, Lietuvių Fondą, lietuvišką spaudą. Apie pastarąją kalbės dr. Dalia Cidzikaitė ir Bronius Abrutis. Jiems abiemis iš viso skirta 7, taip – septynios minutės laiko. (Maždaug tiek laiko užtrunka perskaityti šią skiltį.) Suvažiavime taip pat išgirsime JAV LB apylinkių apžvalgą ir diskusijas, apie apylinkių veiklą, pranešimus apie finansų tvarkymą bei bendrą JAV LB veiklos apžvalgą. Įdomiausia dienotvarkėje dalis, bent man, bus Lauryno Vismano pranešimas „JAV Lietuviškos Bendruomenės kaip organizacijos misija, jos tikslai ir siekiai ją įgyvendinti“. Gali būti įdomios ir po to vyksiančios diskusijos.

Dabartinė PLB prasidėjo kaip sąjūdis, savo pradžią gavęs 1949 m. birželio 14 d. Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto tremtyje paskelbtoje Lietuvių chartoje. Kaip ir visi sąjūdžiai, šis irgi turėjo jį įkvepiančius vadus – prelatą Mykolą Krupavičių, pedagogą Stasį Barzduką, filosofą Juozą Girnį ir kitus. Šio dokumento an-

Lietuvių bendruomenė – sąjūdis ir organizacija

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

trame paragrafe skaitome: „Žmogus turi prigimtąją teisę laisvai išpažinti ir ugdyti savo tapatybę. Lietuvis lieka lietuviu visur ir visada. Savo tėvų išlaikytą Lietuvių Tautos gyvybę lietuvis perduoda ateities kartoms, kad amžinai gyventume.“ Po dvejų metų buvo įsteigta organizacija – JAV Lietuvių Bendruomenė. Ką reiškia organizacija?

Bronius Nainys savo knygoje „Lietuviai ir lietuvybė“ rašo, kad organizacija yra grupė žmonių, laisvai susijungusių kuriuo nors specifiniu reikalu arba tikslu, pvz., gali būti profesinė gydytojų, inžinierių, mokytojų draugija, kultūros draugija, sporto klubas ir t. t. Kas kita yra bendruomenė. Jai priklauso žmonės, kuriuos jungia ilgamečiai istoriniai arba prigimtiniai ryšiai – kalba, papročiai, kultūra, bendras gyvenimas, istorija ir t. t. Tad lietuviai sudaro lietuvių bendruomenę. Tokia bendruomenė tegali būti viena, nes tėra viena lietuvybė. Žodis „bendruomenė“, rašomas mažąja raide, reiškia tos pačios kilmės bendrai gyvenančių žmonių prigimtinę jungtį. „Bendruomenė“, rašoma didžiąja raide, reiškia tos pačios kilmės bendrai gyvenančių žmonių organizaciją, kuri tvarkosi pagal apylinkes, turi renkamus vietinius ir centrinus organus. Taigi turime Lietuvių bendruomenės sąjūdį, arba bendro-

menę ir turime Lietuvių Bendruomenės organizaciją.

Jau prieš beveik 10 metų JAV LB Krašto valdybos suruoštoje Darbo konferencijoje Dainavos jaunimo stovykloje teigiau, kad JAV LB su mažomis išimtimis stovi atsinaujinimo pakopoje. „Trečioji banga“ ir jau Amerikoje gimę lietuviai yra Lietuvių Bendruomenės ateitis. Lituanistinių mokyklų mokinių ir mokytojų gretose matyti nauji veidai ir nauja energija. Jų įtaka apylinkių ir apygardų valdybose didėja. Kiti tautinės gyvybės pragiedrulių pavyzdžiai – jaunimo organizacijos, sportinė veikla, tautinių šokių rateliai ir chorai.

Taip pat žinome, kad ne visi lietuviai Lietuvių Bendruomenei priklauso ar nori priklausyti. Yra nemažai nutautėjusių lietuvių kilmės žmonių, taigi savaime nuo savo tautinės bendruomenės atsiskyrusių. Yra nemažai lietuviškam gyvenimui pasyvių bei abejingų. Nainio žodžiais, Lietuvių Bendruomenė jungia tik savo valia apsisprendusius sąmoninguosius bei aktyvius lietuvius, neprarasdama principinio savo visuotinio, nes rūpinasi visais lietuviais ir jų tautiniu likimu.

Prieš LB organizacijos įsteigimą JAV egzistavo gyva lietuviška veikla, veikė daug įvairių organizacijų. Susi-

kūrusi LB ta veikla džiaugėsi, ją rėmė, bet jokia būdu nebandė ką nors perimti ar esamą veiklą užgniaužti ar kaip kitaip valdyti. Kiek sumanydama LB stengėsi pastebėtas spragas užpildyti, dedamas pastangas pagal reikalą stiprinti bei koordinuoti. Gražiu pavyzdžiu buvo lituanistinių mokyklų atvejis. Iš pradžių tokios mokyklos buvo steigiamos gaivališkai, be jokio paskatinimo, reikiamus vadovėlius ruošė patys mokytojai. Vėliau mokyimo programomis, vadovėliais ir kita metodine medžiaga pradėjo rūpintis JAV LB Švietimo taryba.

Lituanistinių mokyklų pavyzdį parinkau ne atsitiktinai. „Draugo“ skaitytojai lietuviškas mokyklas išrinkto vienu iš aštuonių JAV lietuvių išeivijos stebuklų („Draugas“, 2008 m. rugpjūtis 28 d.). Taip pat įdomu, kad iš aštuonių parinktų „stebuklų“, tik lietuviškos mokyklos yra LB organizacijos žinioje. Visi kiti „stebuklai“ buvo ar tebėra kitų iniciatyvų ar organizacijų tvarkomi ir išlaikomi. Juos išvardysiu populiarumo eile: „Draugas“, Lietuvių Fondas, „Lietuvių enciklopedija“ (Boston), Lietuvių Opera Čikagoje, Lituanistinių tyrimų ir studijų centras, bažnyčių statyba ir Dainavos jaunimo stovykla. Vis jie yra lietuvių bendruomenės dalis, bet ne Lietuvių Bendruomenės organizacijos padaliniai.

Lietuvoje apstu naujų patarlių ir priežodžių. Viena iš jų yra – „Pagyvensim – išvažiuosim“. Kur beišvažiuotume, ten nuvykę ir toliau liksime lietuvių bendruomenės dalimi. Reikia viltis, kad netrukus visi ar bent dauguma jų prisijungs prie Lietuvių Bendruomenės, gaivalingos organizacijos, ir ją savo dalyvavimu praturtins. Sveikinu JAV LB apylinkių pirmininkų suvažiavimą!

APMASTYMAI IŠ ELLICOTT MIESTELIO

Amerikos lietuvis Lietuvoje (4)

JUOZAS GAILA

Prieš subliūskant Amerikos namų pirkimo-pardavimo rinkai, labai populiarūs buvo seminarai, kaip praturtėti nekilnojamojo turto versle. Paprastai gaudavai pakvietimą atvykti į kokį nors viešbutį, būti veltui vaišinamas pietumis (dinner on us) ir sužinoti, kaip praturtėti. Seminaro pradžioje daug kalbėtojų pasakodavo apie savo nuostatų gyvenimą, kurį jie susikūrė šių seminarų dėka. Ekrane rodydavo savo puošnius namus prie jūros ir kaip kasdien paštininkas tik už jų kelių valandų darbą atneša tūkstančių dolerių čekius. Paskui po pietų prasidėdavo įkyrus siūlymas pirkti nuostatų dokumentų paketą, kaip be jokio pradinio įmokėjimo išgyti pusvelčiui nekilnojamąjį turtą ir jį su dideliu pelnu parduoti.

Visa tai prisiminiau, stebėdamas JAV LB veikėjų pastangas, siekiant, kad Lietuva įkurtų Amerikos lietuvių informacijos centrą. Taip, kaip amerikiečių seminare buvo bandoma įpiršti tą nuostatų dokumentų paketą, kuris praturtins jį išigijusiojo gyvenimą, taip Lietuvai buvo peršamas JAV lietuvių informacijos centras, kurio dėka Amerikos lietuviai kelsis gyventi į Lietuvą ir pagelbės jai. Štai citatos iš vieno JAV LB ko-

Nuotrauka iš asmeninio J. Gailos archyvo

eigos ir darbų nuvargintas sielas. Tačiau mūsų tėvynė pasakė: jie ne mano vaikai." Bet pacitavęs tai, atrodo, šiek tiek susigėsta, tad pataiso: „šis pasisakymas yra perdėtas, retorinis, bet tokių minčių išėivijoje yra ir su jomis reikia skaitytis. Reikia susigrąžinti pasitikėjimą. Sukurti Tėvynėje svetingą ir rūpestingą atmosferą galime tik bendromis Lietuvių bendruomenės ir Lietuvos pastangomis. (...) grįžtantieji turi būti įtikinti, kad

puoselėjančių grįžimo viltį, bet nežino, kiek yra norinčių grįžti, tik mano, kad grįžtų. Nežino ir negali jų klausti, nes turės nurodyti, kas jų ten laukia. Kitaip tariant, jūs įsteikite Amerikos lietuvių informacijos centrą ir tada sužinosime, kiek yra norinčių grįžti.

Iš tikrųjų mažai kas iš Amerikos lietuvių puoselėjo grįžimo viltį ar galvojo apie grįžimą. Mano tėvų karta jau krito kaip rudens lapai. Daug

reikėtų, nes Atstovybės patalpos buvo pakankamai erdvios.

Bet iš tiesų nebuvo nė vieno Amerikos lietuvių, kuris būtų kreipęsis informacijos dėl to, kad noris apsigyventi Lietuvoje. Dažnai sueidavau su Lietuvoje apsigyvenusiais Amerikos, Kanados lietuviais, ne kartą lankiausi ir buvau kviečiamas kalbėti Gerontologijos centre Vilniuje su ten apsigyvenusiais iš Šiaurės Amerikos ir nė karto neišgirdau nusiskundimų dėl informacijos stygio norint grįžti į Lietuvą. Straipsnio autorius rašo, kad Amerikos lietuviai „turi klausimų ir daug klausimų, išryškėjus[į] apsilankius Bostone ir Baltimorėje". Aš Baltimore mieste kelis kartus esu kalbėjęs lietuvių pensininkų klube, keliuose Vasario 16-sios minėjimuose, bet nesutikau kitų baltimoriečių, norinčių keltis į Lietuvą, išskyrus du mano gerai pažįstamus, kuriuos ne kokie nors informacijos centrai ar komisijos, bet meilė išviliojo į Lietuvą.

Straipsnio „Drauge" autorius rašo, kad yra daug klausimų, į kuriuos informacijos centras turėtų atkreipti dėmesį, ir duoda pavyzdį, kad Lietuvoje „žiemos yra šaltos ir šurkščios. (...) Kartais yra daug sniego. (...) Taip pat yra ledas po sniegu. Vadinasi, senyvas žmogus negalės išeiti į lauką mėnesių mėnesiais..." Tai va, kokios informacijos reikia Amerikos lietuviui. O tie lietuviai, apie kuriuos pirmininkas kalba, yra senukai, taigi gimę ir daug žiemų praleidę Lietuvoje. Nežau jie nebeatmena, kokios žiemos buvo Lietuvoje?

Iš Lietuvos mane tėvai išvežė keturiolikmetį, pamenu ne kartą kritęs ant nugaros, brisdamas sniegu padengtu vieškelio iš Virbalio į gimnaziją į Kybartus. Kritau ir Turniškėse, Vilniuje, eidamas su krepšiais iš parduotuvės. Kritau nuo kopėčių pereitą žiemą Ellicott City, užsirangęs valyti sniegą nuo stogo, užmiršęs, kad jos slydinės ant sniegu padengto apšalusio šaligatvio.

Prisipažinsiu, kad skaitydamas tą rašinį pykau dėl prirašytos netiesos, bet paskaitęs apie pasislėpusį ledą po sniegu susigėdau. Kaip gali pykti ant komisijos ir jos pirmininko, įspėjancio, kad Lietuvoje, tarp kitų dalykų, „taip pat yra ledas po sniegu".

Lietuvis, pusšimtį metų gyvenęs atskirtas nuo laisvojo pasaulio, kai jam įsakinėjo okupantas, pasivadinęs „vyresniuoju broliu", turi įtikinti patogiai pusšimtį metų Amerikoje gyvenusį lietuvį [...], „kad gaus patikimą informaciją ir apčiuopamą globą kelionėje ir grįžus".

misijos atstovo pranešimo 1996 metais: „Tai [JAV lietuvių informacijos centro įsteigimas – Red.] Amerikos lietuviams parodytų, kad Lietuva nuoširdžiai ir konkrečiai kviečia. (...) šis projektas yra materialiai ir abipusiai naudingas. Naudingas tiek grįžtantiems, LB-nei, tiek Lietuvai, Lietuvos ekonomijai. Toks grįžimas [Amerikos lietuvių – J. G.], jei pavyktų, sukurtų darbus čia esantiems, pritrauktų daugiau Amerikos lietuvių lankyti Lietuvą ir žadintų naujingą bendradarbiavimo testinumą su Amerikos lietuvių diaspora. Grįžimo akcija pagelbėtų Amerikos lietuvių diasporoje lietuvių testinumą ir tapatybės testinumą. Šiame projekte mums pirmoje vietoje rūpi visiems lietuviams bendras siekis – tai lietuvių, gerovė Lietuvai, gerovei jos žmonėms. Aišku, kad su tokiu projektu vėluojamės, bet tikimės, kad dar ne pervėlu."

Na, ar negražūs ir nekilnūs žodžiai? Galėčiau juos skaityti ir skaityti. Bet kodėl tie Amerikos lietuviai iki šiol negrįžo? Atstovas turi atsakymą ir cituoja „Draugo" 1996 m. birželio 8 d. vedamąjį: „Po 1990 m. kovo 11-osios pradėjome tikėti, kad politinis darbas jau beveik baigtas, atėjo metas nepriklausomai Tėvynai pasirūpinti išvaikytais iš savo žemės vaikais, dalintis su jais dvasiniais lobiais, įkvėpt naujos gyvybės į metų

gaus patikimą informaciją ir apčiuopiamą globą kelionėje ir grįžus."

Man, tuo laiku dirbant Vilniuje, PLB atstovybėje, buvo ir sunku, ir gėda tai skaityti. Lietuvis pusšimtį metų gyvenęs atskirtas nuo laisvojo pasaulio, kai jam įsakinėjo okupantas, pasivadinęs „vyresniuoju broliu", turi įtikinti patogiai pusšimtį metų Amerikoje gyvenusį lietuvį, dabar besiskundžiantį „metų eigos nuvarginta siela", bet žadantį grįžti į Lietuvą, jei bus įtikintas „kad gaus patikimą informaciją ir apčiuopamą globą kelionėje ir grįžus". Įsivaizduokime – ne tik globą grįžus, bet ir globą kelionėje. Ir taip teigė į Lietuvą nuvykęs JAV LB komisijos narys, man gerai pažįstamas, su kuriuo kartu sielojomės dėl Lietuvos reikalų, ypač tremtinių, kartu dirbome Lietuvių Bendruomenėje, kurio šeimos lietuviškumu žavėjausi.

O pokalbyje su „Lietuvos rytu" (1996 m. rugsėjo 5 d.) jis apgailestavo, kad Amerikoje vis retėja ratas žmonių, puoselėjančių grįžimo viltį. Anot žurnalisto, jis kol kas nenorėjo sakyti, kiek yra išeivių, norinčių grįžti į Tėvynę, tardamas: „Jei aš norėčiau jų klausti, ar žada grįžti, turiu nurodyti, kas jų laukia. Manau, grįžtų ne tik seni žmonės, bet ir vyresnio amžiaus žmonės", – tvirtino jis žurnalistui. Na, ar nesuktas atsakymas. Jis žinąs, kad retėja ratas žmonių,

jų senatvę leido apsigyvenę malonesnio, švelnesnio klimato vietovėse, nenorėjo prarasti savo gydytojų, draugų, nenorėjo dar daugiau nutolti nuo savo vaikų, savo anūkų. Mano bendraamžiai, išėję arba beiseiną į pensijas, pasirinko dažną važinėjimą į Lietuvą. Kai kurie išigijo butus ten vasaroti, kai kurie, ypač akademikai, įsidarbino mokslo įstaigose metams ar net ilgiau, bet tokių buvo mažuma. O mano ir mano bendraamžių vaikai labiau rūpinosi savo karjeromis darbuose, namų paskolų mokėjimais, vaikų leidimu į mokslus, taupymu pensijoms, nei persikėlimu gyventi į Lietuvą. Be to, ir jų šlubuojanti lietuvių kalba nepadėtų įsidarbinti Lietuvoje, nebent užsienietiškoje įmonėje arba įkūrus savo verslą.

Ragintojai, skatindami kuo greičiau Amerikos lietuvių centrą steigti, vis pridėdavo „kol dar ne per vėlu", netiesiogiai kaltindami Lietuvą, kad ši neva nekvietusi Amerikos lietuvių grįžti. O tos komisijos pirmininkas straipsniu („Draugas", 1997 m. sausio 2 d.) apkaltino PLB valdybą, kad ji iki šiol nepasirūpino kelių žmonių įstaigos įsteigimu. Tai mane skaudino, nes nei aš, nei PLB atstovybės administratorė Virginija Grybaitė niekada neatsisakėme į mus besikreipiančius padėti. Siūlėme net priimti darbuotoją, kuris teiktų tokią informaciją, jei jos

M. K. Čiurlionis Amerikoje

ALDONA RASTENYTĖ-PAGE

Žymus tarptautinio garso pianistas **Gabrielius Alekna** su **M. K. Čiurlionio** muzikinėmis kompozicijomis aplankys dešimtį miestų JAV ir Kanadoje, o plačiai žinomas meno ir literatūros tyrinėtojas **Stasys Goštautas** skaitys iliustruotą paskaitą „Čiurlionis po 100 metų“.

Minint Lietuvos didžiojo tapytojo ir muziko Mikalojaus Konstantino Čiurlionio (1875–1911) šimtąsias mirties metines, jo muzikos ir meno koncertų ciklas, aprėpsiantis 10 Amerikos ir Kanados miestų, pristatys Čiurlionio unikalias vėlyvojo romantizmo kompozicijas. Renginyv vyks Washington, DC (rugsėjo 24 d.), Philadelphia (rugsėjo 25 d.), Atlanta (spalio 1 d.), Orlando (spalio 2 d.), St. Petersburg (spalio 9 d.), Toronto (spalio 15 d.), Detroit (spalio 16 d.), Cleveland (spalio 22 d.), New Haven (spalio 29 d.) ir Boston (spalio 30 d.). Šių miestų žiūrovai galės išgirsti ne tik šias garsias kompozicijas, atliekamas dr. Gabrieliaus Alekno,

Gabrielius Alekna

vieno iš žymiausių Čiurlionio muzikos atlikėjų, bet ir paklausti žymaus kritiko, Wellesley College profesoriaus Stasio Goštauto paskaitą apie Čiurlionio gyvenimą ir tapybą. Šį rudens koncertų ciklą rengia JAV LB Kultūros taryba, dosniai parėmė Lietuvos Fondas.

Gabrielius Alekna 2005 metais laimėjo antrą vietą tarptautiniame Beethoven fortepijono konkurse Vienoje, Austrijoje. Jis dalyvavo kaip solistas Vienos Musikverein su Vienos radijo simfoniniu orkestru (RSO Wien), diriguojant Bertrand de Billy; kaip solistas pasirodė su Juilliard orkestru ir New Amsterdam simfoniniu orkestru New York ir su Baltarusijos Nacionaliniu simfoniniu orkestru Minske. Lietuvoje Alekna nuolat pasirodo su Nacionaliniu simfoniniu, Valstybiniu simfoniniu, Lietuvos kameriniu ir Kristupo kameriniu orkestrais. Legendinis dirigentas Daniel Barenboim apie jį sakė, jog jis yra „didžiai talentingas pianistas ir muzikas“. G. Alekna yra laimėjęs daugiau nei tuziną pirmųjų apdovanojimų šiapus ir anapus Atlanto: Hilton Head (JAV), Maria Canals (Ispanija) ir Čiurlionio tarptautiniame fortepijono konkurse Lietuvoje. Jo netrukus pasirodysiantis Vytauto Bacevičiaus Mots (Toccata Classics) rinkinys paruoštas bendradarbiaujant su Judith Sherman, du kartus laimėjusia „Grammy“ apdovanojimą, ir su triskart „Grammy“ apdovanojimui

Stasys Goštautas

pasiūlyta pianiste Ursula Oppens. Gimęs Vilniuje Alekna muzikos studijas pradėjo būdamas penkerių metų. Baigęs M. K. Čiurlionio meno gimnaziją Vilniuje studijas tęsė Lietuvos muzikos akademijoje. 1996 metais buvo pakviestas studijuoti Juilliard mokykloje New York, kur mokėsi su Jerome Lowenthal. Juilliard studijas baigė bakalauro, magistro ir muzikos daktaro laipsniais.

Stasys Goštautas, kritikas ir profesorius gimė 1939 metais Kaune, Lietuvoje. Apleidęs Lietuvą 5 metų, gyveno Vokietijoje ir Kolumbijoje, Pietų Amerikoje. 1962 metais emigravo į Jungtines Amerikos Valstijas, kur studijavo Fordham University, 1966 metais gaudamas bakalauro laipsnį. 1967 m. New York University apsigynė magistro laipsnį, o 1971 metais ten pat jam buvo suteiktas filosofijos mokslų daktaro laipsnis. S. Goštautas studijas tęsė Harvard, Boston ir Texas universitetuose. Jis yra daugelio knygų apie meną ir kultūrą autorius, tarp jų ir išsamios knygos anglų kalba apie Čiurlionį – „Čiurlionis: Painter and Composer: Collected Essays and Notes“. Jis yra eseistas, meno ir literatūros kritikas, rašantis lietuvių, anglų ir ispanų kalbomis.

Mikalojus Konstantinas Čiurlionis (1875–1911) yra parašęs apie 400 muzikos kūrinių, įskaitant dvi di-

M. K. Čiurlionis

desnes simfonines poemas, overtiūrą, daug preliudų ir kitų kūrinių fortepionui, kvartetą stygoms, kantatą chorui ir orkestrui – visa tai per gana trumpą savo 10 metų muzikos karjerą. Paveiktas to laiko romantizmo ir išgalėjusio stipraus nacionalizmo, tai išreiškė savo ankstyvosiose kompozicijose, tačiau vėliau prabilo visiškai modernia ir simboliška išraiška. Čiurlionis taip pat sukūrė per 200 paveikslų, 700 stiklo graviūrų ir monetų bei grožinės literatūros, poemų. Jis buvo vienas iš pirmųjų Lietuvos kompozitorių, rimtai susidomėjęs savo krašto liaudies dainomis, jas rinko, harmonizavo, vėliau išleido jų rinkinį.

Čiurlionis jautė labai artimą ryšį tarp muzikos ir tapybos. Išijautęs į stiprėjančią simbolizmo judėjimą Europoje, Čiurlionis eksperimentavo ir sukūrė muzikos atgarsį savo tapyboje – dviejų matmenų ribose, imituodamas muzikos majorinį ir minorinį toną, naudojo šviesos ir spalvos niuansus. Todėl ir nenuostabu, kad daugelis jo paveikslų pavadinti muzikos kompozicijų pavadinimais.

Aldona Rastenytė-Page – JAV LB Kultūros tarybos pirmininkė.

Trečiajai BALSSI vasarai Madison pasibaigus

AURELIJA TAMOŠIŪNAITĖ

Rugpjūčio 5 dieną University of Wisconsin-Madison baigėsi jau trečioji šiame universitete surengta estų, latvių ir lietuvių kalbų intensyvių kursų (BALSSI) vasara. Kitais 2012 metais per dvyliką JAV universitetų keliaujančią programą globos University of Pittsburgh.

Šiais metais BALSSI buvo pasiūlyti du latvių kalbos lygiai (pradedančiųjų ir pažengusiųjų), kuriuos dėstė dr. Dzidra Rodinš ir Iveta Grinberga, estų kalba pradedantiesiems (dėstė dr. Dan Ryan) ir vienas lietuvių kalbos lygis pradedantiesiems, kurį dėstė šio straipsnio autorė. Studentus ir dėstytojus šiemet vėl šiltai globojo energingi universiteto darbuotojai: CREECA (Center for Russia, East Europe, and Central Asia) koordinatore viešiesiems ryšiams dr. Nancy Heingartner ir Skandinavistikos studijų departamento darbuotojas, Folkloro programos direktorius dr. Tom DuBois.

Kaip ir kiekvienais metais studentai ne tik įtemptai (4 valandas per dieną) mokėsi tikrai nelengvai įkandamų kalbų, bet antradienio popietėmis klausėsi kviestinių svečių paskaitų apie Baltijos šalių politinę padėtį, kalbos politiką ir žiniasklaidą Lat-

vijoje, kibernetinio karo pradžią ir dainuojančios revoliucijos atgarsius šiandieninėje Estijoje. Apie Lietuvos atgimimo istorijos įamžinimo sumanytą balsiečiams kalbėjo Aistė Zalepūga, lietuviškąja patirtimi augant Amerikos lietuvių bendruomenėje pasidalijo Daiva Markelytė, paskaičiusi ištraukų iš pernai „Chicago University Press“ išleistos knygos „White Field Black Sheep: A Lithuanian American Life“. BALSSI paskaitų ciklą užbaigė programos koordinatore dr. Heingartner, išmoningai pasakojusi apie XX amžiaus trečiojo dešimtmečio Kauną – taip, kaip jį savo dienoraštyje aprašo 1926–1927 metais Kaune JAV konsulu dirbęs Nancy senelis Robert W. Heingartner.

Be kultūrinių paskaitų studentai turėjo progą pasiklausti Madison lietuvių tautinių šokių grupės „Žaibas“ vadovės Nijolės Etwiler pasakojimo apie lietuvių šokių tradicijas, Lietuvoje ir išeivijoje rengiamas šokių šventes, o priešpaskutinį liepos mėnesio šeštadienį balsiečiai keliavo į Čikagą: aplankyti Balzeko lietuvių kultūros muziejų (jame ekskursiją surengė programos dalyvis, lietuvių kalbos kurso studentas Salvatore De Sando) ir paskanauti lietuvišku maistu „Kunigaikščių užkeigo“.

Nancy Wright Beasley su šaltibarščiais
A. Tamošiūnaitės nuotr.

Lietuvių kalbos pradedančiųjų lygį šiemet lankė trys studentai: Georgetown University istorijos studijų doktorantas Curtis Murphy, šiųmetinis University of Illinois at Chicago bakalauro studijų absolventas Salvatore De Sando ir iš Virginia valstijos atvykusi rašytoja Nancy Wright Beasley.

Kodėl šie studentai pasirinko lietuvių kalbos studijas? Kas paskatino juos atvykti į BALSSI? Apie tai ir kitus šios vasaros išpūdžius pasakoja patys studentai.

Salvatore De Sando: „BALSSI programą pasirinkau todėl, kad norėjau įgyti lietuvių kalbos gramatikos pagrindus ir išmokti kalbėti. Antrinis mano tikslas – gebėti skaityti lietuviškus laikraščius. Aš susidomėjau BALSSI kursais todėl, kad noriu dirbti srityje, susijusioje su Baltijos regionu. Lietuva domiuosi dar ir todėl, kad mano mamos seneliai yra iš Lietuvos, tik man jau jų neteko pažinti. Per aštuonias savaites labai daug ko išmokau: apie kultūrą, istoriją, kalbą. Bet – dar labai daug liko išmokti! Dabar man beliko pritaikyti išmoktas lietuvių kalbos žinias Balzeko lietuvių kultūros muziejuje, kuriame savanoriauju. Esu labai laimingas, kad dalyvavau BALSSI programoje. Aš manau, kad lietuvių kalba leidžia būti labai kūrybingam.

Nukelta į 15 psl.

IŠ ATEITININKŲ GYVENIMO

Redaktorė Vida Kuprytė • El. paštas: draugas@ateitis.org

Per ateinančias kelias savaites šiame skyriuje prisiminsime smagias dienas, praleistas vasaros stovyklose.

„Ateitin jauna dvasia“

Sendraugių ateitininkų stovykla

Įvadas

Š. m. liepos 24 d., Moksleivių ateitininkų stovyklai besibaigiant, į Dainavą pradėjo gužėti įvairaus amžiaus ateitininkai: seneliai, tėvai, studentai, paaugliai bei vaikučiai – dalyvauti Sendraugių ateitininkų stovykloje. Per 50 šeimų susėdo Zitės Kušeliauskienės ir Bronės Abromauskienės dešrų su kopūstais vakarienei, kurios metu vyko šilti pasisveikinimai, apsikabinimai, sklandė bendras džiugesys. Pasisotinę nukeliavome prie visų žinomo didžiojo ažuolo šv. Mišioms, kurias atnašavo iš Lietuvos atvykęs, mūsų visų pamiltas kun. Eugenijus Troickis. Nors pamoksle buvo kalbama apie Saliamono dovanas, spindintis Spyglio ežeras, ažuolo pavėsis ir draugų veidai padėjo įvertinti mūsų turtą – Dainavą.

Pasilikome po ažuolu stovyklos atidarymui, per kurį prisistatė Sendraugių stovyklos ruošos komiteto nariai: Viktorė Siliūnienė, Dalia Lietuvninkienė, Linas Mikulionis, Daina Čyvienė ir Rūta Kulbienė. Susipažinome su stovyklos tema – „Ateitin jauna dvasia“. Vaiva Laniauskaitė, stovyklos komendantė, pristatė jaunimo vadovus – Viliją Aleksaitį, Miką Giedraitį, Marių Jankų, Viją Kasniūnaitę, Žarą Kisieliūtę, Sigą Kisieliūtę, Kovą Kulbį, Kristę Lapkutę, Dovą Lietuvninką, Ritą Kušeliauskaitę, Aleną Pranckevičiūtę, Vik-

Jaunos stovyklautojos sendraugių stovykoje, Dainavoje. Iš k: Linutė Barškėtytė, Gabija Staniškytė, Viktorija Saulytė, Gabrielė Schneider.

torą Rušėną, Liją Siliūnaitę ir Juliją Sirgėdaitę. Pažaidę žaidimus, pašokę „Suk, suk ratelį“, sukalbėję vakarinę maldą, sugiedoję „Dar viena diena štai baigias“ ir pasisotinę naktpiečiais mažieji stovyklautojai nukeliavo į sapnų karalystę. Tėveliai turėjo progos pasigėrėti Ramunės Kubiliūtės atvežta paroda „Vaizdai iš 'Ateities' žurnalo pirmojo šimtmečio“. Smagu buvo parodoje atpažinti draugų veidus iš praėjusių dešimtmečių.

Savaitės dienotvarkė mažai keitėsi. Kun. Eugenijus, palydimas Dovo Lietuvninko muzikos, kasdien atnašavo šv. Mišias, „trys akordeonistai“ – Darius Polikaitis, Audrius Polikaitis ir Dovas Lietuvninkas – vedė bendrą dainavimą, kol vaikai, vadovų prižiūrimi, dainuodavo ir žaisdavo, tėveliams vyko rytinės paskaitos. Popietiniam laisvalaikiui vienus viliojo Spyglio ežero pliažas, kitus –

pašnekesiai pavėsyje ar Dainos Polikaitytės „Zumba“ šokių mankšta. Dar kiti skubėjo į D. Polikaičio vadovaujamą chorelį. Savaitės metu vyko ir Jono Majausko bei Tomo Pyle surengtas šachmatų turnyras ir ankstyvo ryto žuvavimo varžybos, kurioms entuziastingai pirmininkavo Kovas Kulbis. Po poilsio ir pavakarių vaikučiai keliavo į darbelius, kuriuos vedė tėveliai, padėdami vadovų. Buvo smagu matyti vaikų pasididžiavimą savo meno kūriniais. Kol vaikučiai ėjo į popietinius užsiėmimus, tėveliai dalyvavo įvairių temų diskusijose ar pristatymuose. Po vakariinės susirinkdavo rožančiaus būrelis. Dienos baigdavosi kūrybiškomis vakarinėmis programomis.

Kitą savaitę – kasdieniniai stovyklos nuotykių

— Lionė Kazlauskienė

Studentų ateitininkų suvažiavimas Dainavoje, rugsėjo 2–5 d.

2011 m. Per Š. Amerikos ateitininkų savaitgalį vyks Studentų ateitininkų sąjungos suvažiavimas. Bus renkama nauja centro valdyba. Suvažiavimo metu studentai turės progą duoti studento ateitininko išodį. Informacija apie išodžio programą rasite internete adresu <http://javstudentija.org>

Archyvų konferencija Čikagoje, rugsėjo 3–4 d.

Ši nuotrauka iš Gražinos Bičiūnaitės archyvo daryta prieš 46 metus Studentų ateitininkų suvažiavime. Darosi sunkiau ir sunkiau atpažinti savo idėjos draugų veidus. Todėl pats laikas susirūpinti ateitininkų veiklos archyvu. Apie tai bus proga padiskutuoti rugsėjo 3–4 d. JAV LB Archyvų komiteto rengiamame Archyvų ir bibliotekų konferencijoje, Jaunimo centre, Čikagoje. Pradžią 9 val. ryto. Visi ateitininkai kviečiami dalyvauti.

1965 m. Studentų ateitininkų sąjungos suvažiavime 1965 m. Dainavoje. Stovi iš k: Vėjūnė Svotelytė, Indrė Damužytė, Saulius Sužiedėlis, Nastutė Umbrazaitytė, Gediminas Naujokaitis, Jūra Garsytė, Danutė Polteraitytė, Aldona Bušinskaitė, Algis Liaugaudas, Viktorija Čiunkaitė, sėdi: Daiva Bajorūnaitė, Augustinas Idzelis, kun. Kęstutis Trimakas, Antanas Vainius, Salvinija Gedvilaitė.

Gražinos Bičiūnaitės nuotr.

Š. Amerikos ateitininkų savaitgalis

ALRLF stovyklavietėje, Dainavoje • rugsėjo 2–5 d.

PROGRAMA

Rugsėjo 2 d., penktadienis

8 val. v. Parodos atidarymas: Vaizdai iš „Ateities“ žurnalo pirmojo šimtmečio. Paruošė Ramunė Kubiliūtė.

Rugsėjo 3 d., šeštadienis

10 val. r.

• Šiaurės Amerikos ateitininkų tarybos ir valdybos pranešimas: Rasa Kasniūnienė, ŠAAT pirmininkė *pro temp*, ŠAAV pirmininkė.

• „Ateities“ žurnalo šimtmečio sukakties progos leidinys „Tegavina mus Kristus“, sudaryta, kun. Kęstučio Trimako. Pristatė Andrius Kazlauskas, ŠAAT programos komisijos pirm.

Paskaita: prof. Saulius Sužiedėlis kalbės apie lietuvių-žydų lenkų santykių istorinius pagrindus ir apie mokslinėje-visuomeninėje plotmėje vykstančias diskusijas bei konfliktus. Po pristatymo diskusijas ves Vytautas Maciūnas, dalyvaus visuomeninė Liūda Rugienienė.

4:30 val. p. p. Pokalbis: Arūnas Pemkus, buvęs SAS centro valdybos pirm., dabar turintis savo viešų ryšių įstaigą Vilniuje, kalbės tema „Gyvenimo kelias; Išėjimo ir Lietuvos ryšiai“.

7:30 val. v. „Biru Bar“ ... vakaras! Smagią vakaronę veda kaimo kapela „Biru Bar“ iš Indiana valstijos.

Rugsėjo 4 d., sekmadienį, 10 val. r.

Pokalbis: Lietuvos ambasadorius JAV Žygimantas Pavilionis „Lietuvos dabartinių santykių su JAV būklė bei perspektyvos“.

4:30 val. p. p. Šv. Mišios.

7:30 val. v. Studentų ateitininkų programa prie laužo.

8:45 val. v. Vakarelis, skirtas padėkoti kuopų globėjams ir sąjungų vadams.

Daugiau žinių – tinklalapyje <http://ateitis.org>

Rugsėjo mėn. pradžioje Čikagoje lietuvių archyvų ir bibliotekų atstovai renkasi į konferenciją. Džiugu, seniai reikia daugiau dėmesio skirti dešimtmečius kaupiamam išeivijos paveldui, kuris reikalingas ir mums, ir ateities kartoms. Tikėkimės, kad išeivijos archyvarai ir bibliotekininiai ras bendrą kalbą su kolegomis iš Lietuvos ir sudarys sąlygas išeivijos archyvais naudotis ne tik mokslininkams, bet visiems, kas domisi šiuo palikimu.

Šio straipsnio tikslas yra atkreipti dėmesį į išeivijoje kaupiamus magnetinių garso juostų fondus ir jų priežiūrą. Ritėse ir kasetėse suvyniotos magnetinės juostos yra tarsi užrakintos skrynios, kuriose įamžinti užsienyje gyvenusių lietuvių – mokslo, kultūros ir visuomeninės veiklos atstovų – autentiški balsai. Jose užfiksuoti muzikos kūriniai, koncertai, vaidinimai, politiniai ir visuomeniniai renginiai. Visa tai – nepakartojama ir turi neįkainojamą vertę.

Pvz., Čikagoje, Lituanistikos tyrimo ir studijų centre (LTSC), be Žilevičiaus-Kreivėno muzikos bibliotekos, yra saugoma ir dalis „Margučio“ radijo archyvo. Čia saugomos juostos, kurias kaupė „Laisvosios Europos“ radijo New York redakcijos žurnalistė Aušra Marija Jurašienė. Redakciją uždarius aštuntame dešimtmetyje, archyvas atiteko LTSC globai. Čia saugomas buvusio „Amerikos balso“ vadovo a. a. Alfonso Petručio asmeninis archyvas, kurį perdavė jo našlė Regina Petrutienė. Neseniai LTSC sulaukė Cleveland lietuvių „Tėvynės garsų“ radijo archyvo, kurį atidavė a. a. Juozo Stempužio našlė Aldona Stempužienė.

Daug ko nėra LTSC archyve. Vienu metu JAV ir Kanadoje veikė 19 radijo valandėlių, tačiau saugomi yra tik kelių magnetinių juostų fondai. Kai kurie namus susirado Lietuvoje, bet daugelis kitų fondų tebėra buvusių vedėjų šeimų archyvuose arba jų likimas nėra žinomas.

O kur dar archyvai, kuriuos daugelį metų kaupia Lietuvių Bendruomenės įvairūs padaliniai, kitos visuomeninės ir kultūrinės organizacijos, pvz., Čikagos Lietuvių Operos kolektyvas, dainų ir šokių ansambliai. Nesunku išplėsti sąrašą vietų, kur iki šių dienų yra sukaupti garso archyvai.

Laikas – magnetinės juostos priešas

Svarbu žinoti, jog saugoti magnetines juostas – ne tas pats, kas saugoti knygas ar rašytinius dokumentus: nepakanka nuo gaisro ir vagių apsaugotos patalpos, kurioje kontroliuojama temperatūra bei drėgmė. Magnetinė juosta yra savaime lengvai pažeidžiama. Ir ne vien todėl, kad gali būti išmagnetinta (o įrašas ištrintas), nors tai – visuomet tykančis pavojus, bet ir dėl pačios juostos savybių: ir tinkamai saugoma juosta gali pradėti irti ir nepataisomai sužaloti joje įamžintą turinį.

Tuo teko asmeniškai įsitikinti dar 1973 m. Washington, DC, įsidarbinus „Amerikos balso“ lietuvių redakcijoje. Vienas pirmųjų mano uždavinių buvo perklausti senus įrašus ir svarbiausius jų perrašyti. Iš karto pamaniau, kad šviežiai iškeptam redakcijos nariui skiriama ne itin reikšminga užduotis, tačiau netrukus paaiškėjo kas kita. Kartą, perklauses juostą ir išitikinęs, kad įrašyta medžiaga vertinga, įjungiau aparato atbulinį bėgį, kad juosta susivyniotų atgal į ritę. Ir nustebau: ant aparato ėmė gulti tamsios dulkės. Tik tada pamaciau, kaip skilinėja pati juosta, nuo jos trupa įmagnetintas sluoksnis, kuriame įrašytas garsas.

Garso archyvo specialistė Daina Venskevičiūtė dirba su skainenintu „Margučio“ archyvu.

Garso archyvai išeivijoje: kas saugo, tas prižiūri

ROMAS SAKADOLSKIS

Aižėjimas gresia seniausioms garso juostoms, pagamintoms šeštame ir septintame dešimtmečiuose. Vėliau, tobulinant polimerų cheminę sudėtį, gamintojai gerino ir jų patvarumą, tačiau perdžiūvusios juostos dažnai neatlaiko sukimosi įtampos ir ima trūkinėti, vos pradėjus groti, kitos ima tįsti kaip guma. Pasitaiko, kad grojant ilgai neliestą juostą pasigirsta anksčiau nebuvo, duslūs šaltiniai garsai. Pasirodo, pernelyg tvirtai suvyniotose juostoje vieno sluoksnio magnetinis laukas gali palikti pėdsakus gretimame, panašiai kaip laikraštiname popieriuje persišviečia kita lapo pusė. Kita, dažnai pasitaikanti problema – nesuderintos įrašymo ir grojimo aparatų magnetinės galvutės, dėl ko pats įrašas gali skambėti neko-kybiškai.

Su visomis čia išvardytomis bėdomis susidūriau „Amerikos balso“, kur juostos buvo laikomos saugioje aplinkoje. Galima tik išivaizduoti, kokia gali būti juostų fizinė būklė, jeigu jų laikymo sąlygos nebuvo ar nėra idealios, pvz., laikomos rūsyje, kur kaupiasi drėgmė, arba mansardoje, pastogėje, kur vasarą kaupiasi karštis.

O dirbant su senais magnetiniais vaizdo įrašais, susiduriama su kita problema, kuri pasireiškia net ir tada, kai juostos tinkamai laikomos. Priklausomai nuo pačios juostos kokybės, laikui bėgant, ima blukti spalvos, kai kada ilgainiui lieka tik pilki šešėliai. Tai lėtų, nematomų cheminių procesų pasekmės. Su šia problema po dviejų dešimtmečių jau susiduria Sąjūdžio įvykių filmuotojai Lietuvoje.

Kino juostos yra patvaresnės, tačiau ir celiulioidas nėra visiškai atsparus išorės poveikiams. Filmuose ilgainiui dingsta spalvų ryškumas, keičiasi atspalviai. Sandariose metalo dėžėse kartais aptinkamas pelėsis. O per prožektorių leisti perdžiūvusią kino juostą rizikinga, nes ji plyšinėja, trupa. Prieš naudojant reikia

taikyti chemines priemones elastingumui grąžinti.

Virtualūs archyvai ir bibliotekos

Taigi, norint užtikrinti magnetinių garso bei vaizdo, o taip pat kino juostų išliekamumą, nepakanka padėti saugioje vietoje tol, kol prireiks. Daugelį metų šis klausimas buvo sprendžiamas, gaminant dublius, kitaip tariant, perrašant kiekvieną juostą, kaip teko daryti „Amerikos balse“.

Kompiuteris šią padėtį iš esmės pakeitė, sudarydamas galimybes bet kurią juostą skaitmeninti, paverčiant joje užfiksuotus garsus ir vaizdus kompiuteriniu kodu, kurį galima be jokių pastangų atgaminti. Tokiu principu yra gaminamos garso („cd“) ir vaizdo („dvd“) kompaktinės plokštelės.

Pakanka pajėgesnio buitinio kompiuterio, kokybiškos garso plokštės ir kompiuterinės įrangos, kurios pagalba garsai ir vaizdai įgyja skaitmeninę formą. Daugiau už kompiuterį ir įrangą kainuoja aparatai, kuriais grojamos magnetinės juostos, nes buitiniai yra dažnai nepajėgūs kokybiškam garsui

išgauti, o profesionalūs – brangūs. Tačiau labiausiai, matyt, yra brangiausias kvalifikuoto žmogaus laikas, kurį tenka skirti tokiam darbui atlikti.

Vis dėlto, kartą suskaitmeninus, kompiuteryje sukaupia laikmena gali būti neribotai naudojama ir perrašoma. Ji nesusidėvi, o darant kopijas, nenukenčia jos kokybė. Tai

privalumai, kurie skatina masinį pasaulio archyvų persikraustymą į virtualiąją erdvę.

Pavyzdys yra Washington, DC įsikūrusi Kongreso biblioteka, kur vykdomas spaudos, kitų rašytinių dokumentų, fotografijų, meno darbų, dirbinių, garso plokštelių, garso ir vaizdo juostų, kino filmų skaitmeninimas. Vis daugiau virtualių fondų yra atviri bibliotekos lankytojams, vis daugiau šios medžiagos galima matyti ir klausytis, prisijungus per atstumą internetu. Be abejo, yra atvejų, kada būtina apžiūrėti fizinį daiktą, jį

paliesti. Tačiau didžiai daugumai lankytojų pakanka pasižiūrėti per kompiuterio ekraną, pagroti gar- są ar vaizdą – o tai atveria neregėtas galimybes archyvais naudotis tiek specialistui, tiek eiliniam žmogui, kuris domisi rašto, garso ar vaizdo dokumentais.

Europoje vienas žinomiausių virtualių archyvų yra įsikūręs Hagoje, pavadintas „Europeana“. Ši institucija bendradarbiauja su didžiaisiais Europos muziejais bei archyvais – Britų biblioteka Londone, Luvru Paryžiuje ir Olandijos nacionaliniu Rijksmuseum – ir virtualioje kolekci- joje siūlo susipažinti su daugiau kaip 15 milijonų objektų: tekstais, vaizdais, garsais.

Garso fondų saugojimas ir skaitmeninimas Lietuvoje

Lietuvoje didžiausia garso įrašų saugykla yra Vilniuje, Centriname valstybės archyve. Su Garso ir videodokumentų skyriaus darbuotojais teko susipažinti prieš kelerius metus, kai Lietuvos ir JAV pareigūnai tarėsi Lietuvai perduoti „Amerikos balso“ lietuviškos redakcijos magnetinių juostų archyvą. Redakcija darbą baigė 2004 m., o po ketverių metų juostos buvo atgabentos iš Washington, DC į Vilnių.

Garso ir videodokumentų skyriaus vedėja Inga Vizgirdienė sako, jog valstybės archyve saugoma

Nukelta į 14 psl.

„Amerikos balso“ archyvas Centrinio valstybės archyvo saugykloje. D. Venskevičiūtės nuotraukos

Skaitmenintas „Margučio“ archyvas. Laikmenos kaupiamos ir Centrinio valstybės archyvo serveriuose ir įrašomos į kompaktines plokšteles.

SPORTAS

„Velomaratoną“ laimėjo R. Navardauskas

R. Rumšas, R. Navardauskas, S. Weber.

A. Solomino nuotr.

PAUL TRIUKAS

Praėjusį sekmadienį Vilniuje antrą kartą įvyko praėjusiais metais geriausiu Lietuvos sporto renginiu pripažintos dviračių varžybos „Velomaratonas“.

Šių metų varžybose dalyvavo dviem tūkstančiais daugiau žmonių nei pernai – 4,000 dviratininkų. Dviratininkai varžėsi vaikų, mėgėjų bei sportininkų grupėse. Vis dėlto daugiausiai susidomėjimo sulaukė sportininkai, kur varžėsi Ramūnas Vardauskas ir Raimondas Rumšas. Šie du dviratininkai varžybas pabaigė atitin-

kamai pirmoje ir antroje vietose. Abu sportininkai liniją kirtę susikabinę rankomis, o R. Navardauskas lenktynės baigė vos 0,01 sekunde anksčiau. Trečias liniją kirtę vokiečiai Sacha Weber. Moterų nugalėtoja tapo Roberta Pilkauskaitė. Antrą vietą užėmė Rasa Pocytė, trečią – Laura Braziulytė. Nugalėtojams taures įteikė Lietuvos Respublikos ministras pirmininkas Andrius Kubilius.

Varžybas rengė Nacionalinis automobilių klubas, o pagrindinis organizatorius – lenktynininkas Benediktas Vanagas.

A. Sabonis pagerbtas ir Portland

EDVARDAS ŠULAITIS

Po to, kai Lietuvos krepšinio legenda Arvydas Sabonis rugpjūčio 11 d. buvo oficialiai priimtas į J. Naismith krepšinio šlovės muziejų Springfield, MA, jo atstovautas JAV krepšinio profesionalų klubas „Portland Trail Blazers“ atskirai pagerbė mūsų tautietį, kuris ten rungtyniavo septynis sezonus.

Portland, OR miesto meras Sam Adams vieną dieną paskelbė Arvydo Sabonio dieną. Tuokart jau ilgoką laiką Sabonio nematę krepšinio sirgaliai susirinko susitikti su šiuo 46 metų amžiaus, 2 metrų 23 centimetrų vyru miesto centro aikštėje, kur išgirdo jo

trumpą pasveikinimą. Buvęs Portland klubo vienas geriausių žaidėjų buvo sutiktas griausmingais šūkiomis ir plojimais. Aikštė buvo papuošta didžiule lietuvių nuotrauka su užrašu „SABAS“ (Sabonio trumpinys).

Mažai angliškai kalbantis Sabonis kelių tūkstančių sirgalių miniai pareiškė: „Esu labai nustebęs ir dėkingas, kad mane prisimenate. Man visada patiko šis miestas, žmonės, nuo pat 1988 metų, kai atvykau čia reabilitacijai.“ Jis pagyrė dabartinį orą, nes, anot Sabonio, kai jis čia buvo, rugpjūtį dažnai lydavo.

Priminsime, kad Arvydas Portland žaidė septynis sezonus ir su miestu atsiseikino 2003 metais. Ta-

Lietuvos studentų krepšinio rinktinė Kinijoje vykusiame universiadeje laimėjo bronzos medalius. ELTA nuotr.

Lietuvos studentai iškovojo bronzą

EDVARDAS ŠULAITIS

Šenzenio mieste, Kinijoje, vykusiu pasaulio studentų pirmenybių vyrų krepšinio varžybose Lietuvos studentai sugebėjo iškovoti bronzos medalius. Mažajame finale Lietuvos rinktinė, nors ir sunkiai, bet nugalėjo Rusijos komandą lygiai tokiu pačiu rezultatu kaip ir Dėdės Samo atstovus – 76:74 (14:19, 10:16, 24:11, 28:28) ir pasipuošė bronzą.

Vykusiame susitikime kovodami dėl patekimo į pusfinalį lietuvaičiai įveikė JAV atstovus 76:74. Beje, Amerikos rinktinės gretose žaidė ir lietuvių kilmės studentas Tim Abromaitis.

Patekę į pusfinalius lietuviai krepšininkai turėjo nusileisti Kanados žaidėjams. Kitame pusfinalyje Serbija buvo pranašesnė už Vokietiją ir baigiamosiose rungtynėse susitiko su Kanados atstovais. Čia serbai pranoko kanadiečius (68:55) ir pasiglemžė auksinius apdovanojimus.

Rungtynės dėl bronzos buvo permainingos. Po pirmojo kėlinio (dviejų ketvirčių) rusai pirmavo 11 taškų skirtumu (35:24). Tačiau trečiajame ketvirtyje lietuviai atsigavo ir jį laimėjo rezultatu 48:46. Arši kova vyko iki paskutinio teisėjo švilpuko. Likus žaisti 4 sekundėms, rezultatas buvo lygus ir tik tada Edgaras Stanionis pataikė dvi baudas, atne-

šusias lietuviams bronzos medalius.

Daugiausia taškų Lietuvos rinktinėi pelnė Ernestas Ežerskis (25), Gediminas Orelėnas prisidėjo 16, Julius Jucikas – 9, Gediminas Žylė – 8 taškų, kiti Lietuvos žaidėjai prie pergalės prisidėjo mažesniais įnašais. Lietuvos krepšininkai geriau mėtė dvitaškius ir tritaškius, bet atšokusius kamuolius energingiau rinko rusai (38 prieš 26).

Grupės rungtynėse Lietuvos studentai buvo pralaimėję rusams 62:77. Iš viso Lietuvos rinktinė universiados vyrų krepšinio varžybose sugriebė šešias pergalės ir tik du kartus patyrė pralaimėjimo kartėlį.

Rungtynėse dėl penktos vietos JAV rinktinė sunkiai (86:83) nugalėjo Vokietiją, o susitikime dėl septintos vietos Rumunija pranoko Suomiją (76:69).

Gerokai prasčiau universiadeje kovojo Lietuvos studentų rinktinė, turėjusi pasitenkinti tik vienuolikta vieta.

Lietuvos studentų rinktinės vyr. strategas buvo Vitoldas Masalskis. Vertas dėmesio ir faktas, kad 2007 metais Lietuvos studentai iškovojo universiados aukso, tačiau šiemet jie turėjo pasitenkinti prastesnio metalo apdovanojimais, nors ir tokiu pasiekimu labai džiaugėsi, ypač, jog, kaip minėjome, dailiosios lyties atstovės liko tik vienuoliktos.

čiau daugelis krepšinio sirgalių, atrodė, Lietuvos milžino nepamiršo ir, pamatę jį, pradėjo skanduoti: „Sabas, Sabas“.

Po susitikimo miesto centre lietuvis buvo pakviestas į šaunią vakarienę, surengtą „Trail Blazers“ klubo vadovybės. Beje, šioje šventėje dalyvavo ir buvęs Sabonio komandos draugas Brian Grant bei Chris Dudley, kurie lietuviui negailėjo gerų žodžių.

Dar gerokai anksčiau prieš pirmąjį Sabonio apsilankymą Portland, NBA naujokų biržoje lietuvis buvo pašauktas 20-ju numeriu. Tačiau tada sovietai neleido jam išvažiuoti žaisti į Ameriką. Gavęs sunkią traumą, Sabo-

nis gavo leidimą važiuoti į Portland gydytis. Pakeliui į tą miestą Arvydas buvo sustojęs Čikagoje, kur buvo pagerbtas vietos lietuvių.

Sabonis, žaisdamas Portland profesionalų komandoje, plačiai išgarsino Lietuvą ir lietuvius. Jo pėdomis vėliau pasekė Žydrūnas Ilgauskas, dar ir dabar priklausantis NBA klubui, tiesa, turbūt jau paskutinius metus žaisiantis „Miami Heat“ komandoje, kuri pavasarį pakliuvo į NBA lygos pagrindinį baigiamąjį ratą, bet turėjo nusileisti „Dallas Mavericks“ krepšininkams su vokiečiu Dirk Novicki priešakyje.

Vilnietis pristato išeivijos muzikus ir šios srities darbuotojus

Kas būtų, jeigu Lietuvoje nebūtų muzikologo Vaclovo Juodpusio? Apie išeivijoje gyvenusius arba dar gyvenančius lietuvius muzikus ar muzikos srities darbuotojus Lietuvos gyventojai labai mažai žino-tų.

Muzikologas Lietuvos radijuje ilgą laiką vedė laidas apie išeivijos lietuvių muzikus, jų kūrybą, rinko su jais susijusias žinias. Dalį tos medžia-gos skelbė Lietuvos spaudoje, kai joje papūtė laisvo žodžio gūsiai. Iki tol apie iš tėvynės pasitraukusius kūrė-jus nebuvo galima kalbėti (tik su ma-žomis išimtimis).

Metiniai muzikos kalendoriai

Vienas darbščiausių Lietuvos muzikologų V. Juodpusis šiemet jau spėjo išleisti 21-ąjį „Muzikos kalen-dorių 2011“. Pradėjęs gana kukliai, jis leidinį išplėtė iki 190 psl. knygos. Juo-se pagal kalendorines datas sudėta šimtai įrašų ne tik apie išeivių ir Lietu-vos muzikos darbuo-tojų metinius įvy-kius, čia nemažai in-formacijos ir apie tarptautinio garso muzikos žmones.

Kalendorius pra-dedamas 2011 m. sau-sio 1 d. Čia net 5 įra-šai. Pirmasis jų – apie prieš 150 metų Balbieriškyje gimusį smuikininką ir chor-vedį Juozą Marčiū-kaitį. Mirė jis 1932 m.

Šalia tų trumpų paminėjimų yra ra-šinių apie Lietuvos muzikos galiūnus. Pirmasis iš jų – Zigmas Aleksandravičius (1911–1965). „O kiek kūrybinės išminties Z. Aleksandravičius parodė kurdamas fugas chorams lietuvių liaudies dainų temomis, jas harmonizuodamas. Gaila, kad šiandien visa tai pamir-šta...“, – rašo V. Juodpusis.

Kalendoriuje paminėti sukaktu-vininkai Juozas Gaudrimas (1911.01.07–1994.12.03), Stasys Gudaitis (1928.04.29.–2010.01.17), Tamara Sventickai-tė (1922.10.14.–2010.03.18), Vytautas Marijošius (1911.07.08–1996.02.20), Ze-nonas Nomeika (1911.03.27.–1917.10.22) ir kiti

Pagerbtas ir žurnalistas Edvardas Šulaitis

Leidinyje ilgokas rašinys yra skirtas ir žurnalistui Edvardui Šulai-čiui (gim. 1928.10.15). Kalendorinėje dalyje pažymėta, kad šiemet suėjo 30 metų, kai Čikagoje JAV įsteigta kom-pozitoriaus Vlado Jakubėno draugija (vadovas E. Šulaitis).

Taip pat spausdinama leidinio apie E. Šulaitį „Lietuvybės riteris, sporto metraštininkas“ viršelio nuo-trauka ir ilgesnis rašinys, parašytas paties kalendoriaus redaktoriaus mu-zikologo V. Juodpusio.

Kadangi niekur kitur apie E. Šu-laitį kaip muzikos srities darbuotoją nebuvo rašoma, ši rašinį pateikiame visą: „Kiekvieną kartą imdamas į rankas Vlado Burago sudarytą ir re-daguotą knygą 'Lietuvybės riteris, sporto metraštininkas' (išleista Lie-tuvos nepriklausomų rašytojų sąjun-gos rėmėjų lėšomis, spausdino UAB

‘TeleSATpress’ spaustuvė Marijam-polėje), skirtą žymaus JAV lietuvių kultūrininko, žurnalisto E. Šulaičio gimimo 80-mečiui, pajuntu savotišką apmaudą. Ir štai kodėl.

Sporto gerbėjai, kurių gausu vi-same pasaulyje, pirmieji sukruto ža-vėtis Edvardo Šulaičio plunksnos raiška: nesuskaičiuosime, kiek jis pa-žėrė straipsnių sportine tematika. Ir nuolat skaitydamas Čikagoje leidžia-mą ‘Draugą’, kaskart randu ne tik dažnus jo pastebėjimus apie sporti-nius įvykius, bet ir gyvenimo tėkmės geras ir liūdnas išdaigas. Tikrai nėra įvykio, kurio jis nepastebėtų ir neap-rašytų. O ta jo erudicija yra glumi-nanti: pažįsta ir žino kiekvieną Lietu-vos sporto veikėją beveik visame pa-saulyje, nepraleidžia progos parašy-damas apie savo amžininkus, ne tik sportininkus, bet ir įvairių kultūros sričių veikėjus, jų svaresnių darbų pasirodymus. Taigi sportininkų dė-mesys E. Šulaičio reikšmingam gyve-nimo tarpsniui yra pavydėtinas. Visada sakau, kad pavydėti negražu, reikia dži-augtis. Taigi tuo džiaugiuosi, bet kar-tu apgailėstauju, kad meno, muzikos sri-ties žmonės tai su-kakčiai parodė per mažai dėmesio. Esu liudininkas, kaip nuolat iki šiol E. Šu-laitis domėjosi, ti-kiuosi, ir tebesido-mi, kas vyksta meno pasaulyje. Nesuskai-čiuotume, kiek jo publikacijų atsirado apie Lietuvoje lei-

džiamą žurnalą ‘Muzikos barai’, apie mano nuo 1991 metų rengiamus kas-metinius ‘Muzikos kalendorius’, Lie-tuvos muzikų rėmimo fondo rengi-nius, kitus muzikos įvykius. O ir pas-tarųjų dešimtmečių kompozitoriaus Vlado Jakubėno draugijos veikla sie-jama su E. Šulaičiu, be kurio rūpesčio nepasirodė nė vienas šiam muzikui skirtas leidinys JAV ir Lietuvoje. Tie-sa, ten jo pavardė dažniausiai ir nemi-nima, tačiau jo vadovaujama Vlado Jakubėno draugija figūruoja. Beje, E. Šulaitis niekada nepraleidžia fakto, kuris liečia V. Jakubėno biografiją, kiekvieną svarbesnį koncertą, kuris primena kompozitorių buvus tarp dviejų žemynų ir abipus branginamą bei vertinamą.

Ir dar. Buvau labai sujaudintas, kai lankantis Čikagoje, J. Žilevičiaus ir J. Kreivėno lietuvių muzikologijos archyve, mane surado E. Šulaitis ir tu-rėjome apie daug ką išsikalbėti. Nors rengiu kasmetinius ‘Muzikos ka-lendorius’, bet žmonių metų per daug neskaičiuoju. Labiausiai žaviuosi, kad žmonės triūsia nebedami metų. Taigi E. Šulaičiui nebe pirmoji jau-nystė, bet kad jis toks viską prisimenantis, vis intensyviai besidar-buojantis – tai Dievo dovana mūsų tautiečiams JAV, o ir visiems, kas dar nesidrovi vadintis lietuviais.”

Šį leidinį išleido Lietuvos muzikų rėmimo fondas, o jo redaktorių-suda-rytoją V. Juodpusį galima pasiekti šiuo adresu: A. Goštauto g. 4-3, Vil-nius LT 01106, Lithuania. Muzikos mėgėjams tikrai verta šį leidinį įsigy-ti.

„Draugo“ info

Svarstomas poeto Bernardo Brazdžionio namelio likimas

Svarstant poeto Bernardo Braz-džionio namelio likimą, apsisto-ta ties galimybe pasirašyti pa-naudos sutartį su Kauno savivaldybe.

Šiuo metu namelis priklauso po-eto anūkei Dalitai Lovett, su kuria rugpjūčio 23 d. ir buvo aptartas name-lio klausimas, pranešė Kauno miesto savivaldybė.

Anot pranešimo, B. Brazdžionio anūkė prisiminė, jog jos senelis no-rėjo, kad šis namelis būtų išsaugotas, juo galėtų naudotis rašytojai, akto-riai, muziejai, mokyklos. D. Lovett ža-dėjo surasti žmogų, kuris namelyje gyvens ir jį prižiūrės.

Ji taip pat prašė, kad savivaldybė artimiausiu metu rekonstruotų šildy-mo įrangą ir mokėtų už šildymą.

„Jeigu namelyje gyvens žmogus, o čia vyktų renginiai, tuomet kas mo-kėtų už vandenį, elektrą? Jeigu na-melis taptų muziejaus ar bibliotekos filialu, tuomet pagal visus reikalavi-mus, turėtų būti signalizacija ir kiek-vieną dieną ji turėtų būti priduodama apsaugai“, – teigia savivaldybė.

Kultūros skyriaus Renginių koor-dinavimo poskyrio vedėjai Vidai Ja-saitytei pavesta su teisininkais išsi-

aiškinti namelio panaudos teisinės galimybės.

Anot pranešimo, visi pasitarimo dalyviai kalbėjo apie čia galimą veik-lą, tačiau niekas negalėjo tiksliai pa-sakyti, iš kur gauti lėšų namelio re-montui ir jo išlaikymui.

Rašytojas Petras Palionis sakė, kad namelyje galėtų būti išeivijos ra-šytojų arba bendruomenės centras.

Maironio lietuvių literatūros mu-ziejaus direktorė Aldona Ruseckaitė siūlė pagalvoti, ar čia negalėtų būti V. Kudirkos bibliotekos filialas, išeivijos rašytojų biblioteka. Kiti pasitarimo dalyviai siūlė kreiptis į Kultūros mi-nisteriją, gal namelis galėtų tapti Mai-ronio muziejaus filialu. Dar kiti siūlė įsteigti viešąją įstaigą, B. Brazdžionio fondą.

Namelis statytas 1929 metais. Poe-tas dar sovietmečiu neprieštaravo, kad namelį išlaikytų valstybė. 1992-ai-siais namelis buvo grąžintas B. Braz-džioniui ir jo žmonai.

Namelyje iš autentiškų daiktų te-likusi knygų spinta su knygomis. Visi kiti autentiški daiktai yra Maironio lietuvių literatūros muziejuje.

BNS

Prie namo pastatytas paminklas poetui Bernardui Brazdžioniui (1907–2002).

Andriaus Aleksandravičiaus nuotr.

APIE B. BRAZDŽIONIO NAMĄ

Kuklus namelis rymo Taikos prospekte, Kaune. B. Brazdžionis šį namą savo šeimai nupirko 1939-aisiais. Anuomet tai buvo Kauno priemiestis. Prieš tai poeto šeima nuomojosi butą Žaliakalnyje. Spėjama, kad įsigyti nuosavą būstą B. Brazdžionį galbūt paskatino gauta premija – 1939-aisiais B. Brazdžionis tapo Valstybinės literatūros premijos laureatu.

Šiame name poetas gyveno vos penkerius metus – kaip ir daugelis to meto inteligentų, vengdamas gresiančios tremties jis su šeima pasitraukė į Vakarus.

Vėliau namas buvo nacionalizuotas, jame gyveno įvairūs žmonės. 1989 m. B. Brazdžionis grįžo į Lietuvą, jam buvo pasiūlyta namą atsiimti. Poetas vėl galėjo džiaugtis turis namą Kaune.

Buvo suremontuotas stogas, perdažytos sienos, kiek paremontuotas namo vidus. Šiuo metu namą prižiūri ir jame gyvena poeto žmonos Aldonos duk-terėčia Aušra Stanionytė.

Prieš du dešimtmečius grąžinus namą B. Brazdžioniui, jame buvo su-statyti to meto nauji baldai. Poetas papuošė sienas ir lentynas iš JAV atsivežtais dailės kūrinių. Iš pradžių kone kasmet, o vėliau dėl blogėjančios sveikatos vis rečiau į Lietuvą atvykdamas rašytojas nakvodavo nedideliame namo kambarė-lyje. Priešais lovą stovinčioje spintoje tebekabo keletas jo apsiaustų, ant lentynos padėta skrybėlė.

Po B. Brazdžionio mirties šeima JAV turėtą archyvinį ir memorialinį palikimą perdavė Maironio lietuvių literatūros muziejui – 1940–1944 m. poetas buvo pirmasis šio muziejaus vedėjas. Po poeto mirties namą paveldėjo B. Brazdžionio dukraitė Dalita Lovett, kuri su šeima gyvena už Atlanto.

B. Brazdžionio įvertinimas

1939 m. paskirta Valstybinė literatūros premija.

1989 m. apdovanotas popiežiaus Jono Pauliaus II medaliu PRO ECCLE-SIA ET PONTIFICE, **1998 m.** – Šv. Grigaliaus Didžiojo Riterių Komandie-riaus ordinu.

1998 m. apdovanotas Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino I laipsnio ordinu, **1996 m.** – Šaulių žvaigždė.

1994 m. suteiktas Vytauto Didžiojo universiteto garbės daktaro vardas.

1995 m. – poetas tapo Kauno miesto Garbės piliečiu, **1991 m.** jam suteik-tas Pasvalio miesto Garbės piliečio vardas.

RENGINIŲ KALENDORIUS

Redaktorė Loreta Timukienė • El. paštas: loretatim@gmail.com

RUGSĖJIS

Rugsėjo 3–4 d., šeštadienį–sekmadienį: Jaunimo centre, Čikagoje, vyks JAV LB Archyvų komiteto rengiama Archyvų ir bibliotekų konferencija. Pradžia 9 val. r. Rugsėjo 4 d., prieš pradedant konferencijos darbą, 9 val. r. Tėvų jėzuitų koplyčioje bus aukojamos šv. Mišios.

Rugsėjo 4 d., sekmadienį: PLC sodelyje, Lemont, vyks Pasaulio lietuvių centro gegužinė. Pradžia 12 val. p. p.

Rugsėjo 4–11 d. Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje (Marquette Park) vyks Šiluvos atlydai. Savaitės dienomis šv. Mišios prasidės 10 val. r. Rugsėjo 11 d., sekmadienį, vyks Šiluvos atlydų uždarymas ir eiseną.

Rugsėjo 9 d., penktadienį: Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre (5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636) vyks Karolinos Kunčinautės tekstilės parodos „Keliantys veltiniai“ atidarymas. Pradžia 7:30 val. v. Atidaryme dalyvaus autorė. Parodą remia LR generalinis konsulas.

Rugsėjo 9–10 d. Lietuvių dailės muziejuje, PLC vyks „Santaros-Šviesos“ 58-asis suvažiavimas. Pradžia 10 val. r.

Rugsėjo 10 d., šeštadienį: Jaunimo centro didžiojoje salėje (5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636) vyks Čikagos lituanistinės mokyklos naujų mokslo metų atidarymas. 8:30 val. r. – šv. Mišios Tėvų jėzuitų koplyčioje, 10 val. r. – iškilminga 2011–2012 m. m. atidarymo šventė. Daugiau informacijos suteiks mokyklos direktorė Jūratė Dovilienė tel. 630-805-4036 arba el. paštu jurate124@yahoo.com

– Balzeko muziejuje (6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629) bus atidaromos dvi parodos: „Prezidentas Aleksandras Stulginskis tremtyje“ ir Juozo Kazlausko fotografijų paroda „Lietuva tremtyje“. Pradžia 7 val. v. Daugiau informacijos tel. 773-582-6500 arba www.balzekasmuseum.org (iš renginių ciklo „Nepalaužta dvasia“).

Rugsėjo 10–11 d.: PLC, Lemont, vyks JAV LB apylinkių pirmininkų suvažiavimas. Pradžia 11 val. r. Daugiau informacijos el. paštu ssimkute@comcast.net (Sigita Šimkuvienė) arba birutekairiene@yahoo.com (Birutė Kairienė).

Rugsėjo 11 d., sekmadienį: Šv. Andriejaus lietuvių parapijos patalpose (19th ir Wallace sankirta, Philadelphia, PA 19130) veikiančioje Vinco Krėvės lituanistinėje mokykloje vyks atvirų durų diena. Pradžia 9 val. r. Tel. pasiteirauti 484-557-7073.

– PLC vyks organizacijos „Vaiko vartai į mokslą“ ruošiami „Derliaus pietūs“. Pradžia 12:30 val. p. p.

– Šv. Andriejaus parapijos salėje vyks pašnekesys su rašytoju Vytautu Volertu. Pradžia 12 val. p. p.

Rugsėjo 12 d., pirmadienį: PLC veikiantis Pipirų ratelis pradeda mokslo metus. Priimami vaikai nuo 18 mėn. Daugiau informacijos tel. 630-544-6686 (Ilona Didžbalienė).

Rugsėjo 15 d., ketvirtadienį: Lietuvos ambasadoje (2622 16th St., NW, Washington, DC 20009) vyks koncertas „Vilniaus geto dainos“. Pradžia 7:30 val. v. Bilietus užsisakyti tel. 202-625-2361 arba el. paštu www.embassyseries.org

Rugsėjo 15–spalio 2 d.: Artisphere teatre (1101 Wilson Blvd., Arlington, VA 22209) bus pristatoma „Lietuviška trilogija“, kurioje vaidi-

na lietuvių kilmės aktorius Paulius Rajeckas. Rugsėjo 16–17 d. 8 val. v.; rugsėjo 18 d. 3 val. p. p. – spektaklis „Laiškai tėvynei“, rugsėjo 23–24 d. 8 val. v.; rugsėjo 25 d. 3 val. p. p. – „Meilė gydo vėžį“, rugsėjo 30–spalio 1 d. 8 val. v.; spalio 2 d. 3 val. p. p. trilogiją užbaigs spektaklis „Mano brangioji lietuvaitė“.

Rugsėjo 17 d., šeštadienį: Maironio lituanistinėje mokykloje (206 Skillman Ave., Brooklyn, NY 11211) vyks naujųjų mokslo metų atidarymo šventė. Pradžia 10 val. r. Tel. pasiteirauti 718-239-1117.

– New York Apreiškimo parapijoje (70 Havemeyer St., Brooklyn, NY) vyks mugė. Pradžia 12 val. p. p.

Rugsėjo 18 d., sekmadienį: Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijoje Lemont vyks misijos Bendruomenės diena ir tarnysčių mugė. 10:30 val. r. bus aukojamos Bendruomenės Mišios.

Rugsėjo 12 d., pirmadienį, PLC veikiantis Pipirų ratelis pradeda mokslo metus. **Pipirų ratelio archyvo nuotr.**

– Šv. Andriejaus parapijoje (Philadelphia, PA) 11 val. r. bus aukojamos jaunimo šv. Mišios.

Rugsėjo 21 d., trečiadienį: M. B. Stankūnienės menų galerijoje (Kauno g. 3, Marijampolė) bus atidaryta 15-os JAV lietuvių dailininkų paroda „Lietuvai – su meile...“. Pradžia 4 val. p. p.

Rugsėjo 24 d., šeštadienį: Lietuvos ambasadoje (2622 16th St., N. W., Washington, DC) vyks M. K. Čiurlionio mirties 100 metų minėjimas. Muzikinę programą atliks Gabrielius Aleksa, paskaitą skaitys prof. Stasys Goštautas. Pradžia 6:30 val. v. Daugiau informacijos el. paštu dutis@aol.com (Danelė Vidutienė) arba dalelukas@verizon.net (Dale Lukienė).

Rugsėjo 25 d., sekmadienį: Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijoje (Marquette Park) šv. Mišiose dalyvaus vyskupas Andrew P. Wypych. Mišios prasidės 10:30 val. r.

– Lietuvių tautinėse kapinėse (8201 S. Kean Ave., Justice, IL 69458) vyks iškilmingas kapinių 100-mečio minėjimas. Pradžia 12:30 val. p. p. Po to 1 val. p. p. Willowbrook Ballroom (8900 S. Archer Ave., Willow Springs, IL 60480) vyks jubiliejiniai pietūs ir dokumentinio filmo apie Lietuvių tautines kapines premjera. Pasiteirauti arba užsisakyti vietas galima tel. 708-458-0638.

– Ethical Society of Philadelphia salėje (1906 Rittenhouse Square) vyks

M. K. Čiurlionio mirties 100 metų minėjimas. Muzikinę programą atliks G. Aleksa, paskaitą skaitys prof. S. Goštautas. Pradžia 2:30 val. p. p. Daugiau informacijos el. paštu Jakasdr@aol.com (Dalia Jakienė).

– Balzeko muziejuje vyks susitikimas su knygos „Bloodlands. Europe Between Hitler and Stalin“ autoriumi Timothy Snyder (iš renginių ciklo „Nepalaužta dvasia“). Pradžia 5 val. p. p.

Rugsėjo 29–spalio 2 d.: Lietuvos Respublikos (LR) garbės konsulate (4030 Case St., Houston, Texas, 77005) LR užsienio reikalų ministerija ir LR generalinis konsulas Čikagoje rengia pirmą išvažiuojamąją konsulinio pareigūno misiją. Bus teikiamos konsulinės paslaugos Texas valstijoje gyvenantiems Lietuvos piliečiams ir lietuvių kilmės asmenims. Daugiau informacijos apie konsulines paslaugas galima rasti LR gen. konsulato

tuva“ atidarymas. Dalyvaus dailininko dukra Joana Jablonskytė ir parodos kuratorius Arvydas Žalpys. Pradžia 7:30 val. v.

Spalio 14–16 d.: Carmelite Spiritual Center (Darien, IL) vyks Akademinių skautų sąjungos metinė šventė ir Studijų dienos. Daugiau informacijos tel. 708-567-9611 (fil. Vilija).

Spalio 16 d., sekmadienį: PLC, Lemont, vyks Korp!Giedra premijos įteikimas ses. Ignei Marijošiūtei. Pradžia 12:30 val. p. p.

Spalio 22 d., šeštadienį: Camelot Banquet salėje (Hickory Hills, IL) vyks Čikagos lietuvių moterų klubo (CLWC) sukaktuvinis 50 metų „Gintaro pokylis“. Pradžia 5 val. p. p.

– „Zhivago“ restorane (9925 Gross Point Road, Skokie, IL) vyks JAV LB Waukegan-Lake County apylinkės metinis rudens renginys: „Nuostabus vakaras – Čiurlionis. 100“. Pradžia 7 val. v. Vietas užsisakyti tel.: 847-668-1731.

– Alice Tully Hall, Starr Theater (Broadway ir 65th St. sankirtoje) vykiančio festivalio „White Light“ programoje dalyvaus lietuviai atlikėjai pianistas Andrius Žlabys ir violončelistė Giedrė Dirvanauskaitė. 7:30 val. v. jie drauge su žinomu smuikiniu Gidon Kremer atliks J. S. Bach, S. Gubaidulina, D. Šostakovič ir V. Silvestrov kūrinius.

Spalio 23 d., sekmadienį: Lietuvių dailės muziejuje PLC vyks Lietuvos vaikų globos būrelio „Saulutė“ rengiamas M. K. Čiurlionio 100-ųjų mirties metinių paminėjimas. M. K. Čiurlionio gyvenimą apžvelgs Čiurlionio galerijos Jaunimo centre direktorė ir „Draugo“ redaktorė Laima Apanavičienė, M. K. Čiurlionio laiškus žmonai skaitys aktorė Audrė Budrytė, kompozitoriaus kūrinius atliks pianistas Edvinas Minkštimas. Pradžia 12:30 val. p. p.

Spalio 30 d., sekmadienį: Royalty West Banquet (8675 South Archer Ave., Willow Springs, IL 60480) vyks labdariniai pietūs „Draugo“ veiklai paremti. Meninę programą atliks Kauno valstybinio dramos teatro vadovas, aktorius Egidijus Stancikas. Pradžia 1 val. p. p. Daugiau informacijos suteiks „Draugo“ administracija tel. 773-585-9500.

– PLC vyks madų paroda. Pradžia 1 val. p. p.

– Jaunimo centro kavinėje režisierius Arvydas Barysas pristatys filmą „Algimantas Kezys“ iš serijos „Žymiausi pasaulio lietuviai“. Popietėje dalyvaus filmo režisierius A. Barysas ir A. Kezys. Pradžia 2 val. p. p.

LAPKRITIS

Lapkričio 19 d., šeštadienį: PLC, Lemont, vyks Generolo T. Daukanto Jūrų šaulių kuopos ruošiamas „Rudens balius“. Pradžia 6 val. p. p.

Lapkričio 20 d., sekmadienį: PLC, Lemont, vyks prof. dr. Romualdo Viskantos pagerbimas. Ruošia Vyduono fondas. Pradžia 12:30 val. p. p.

GRUODIS

Gruodžio 4 d., sekmadienį: Jaunimo centro didžiojoje salėje (5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636) vyks Jaunimo centro kasmetinė lėšų telkimo vakarienė.

Gruodžio 17 d. Portland Lietuvių Bendruomenėje bus švenčiamos Kūčios, vyks kalėdinė eglutė.

tinklapyje www.chicago.mfa.lt.

SPALIS

Spalio 1–2 d.: Lietuvių dienos Los Angeles mieste.

Spalio 2 d., sekmadienį: – Jaunimo centro moterų klubas ruošia sezono atidarymą. 10:30 val. r. – šv. Mišios koplyčioje, po Mišių Jaunimo centro kavinėje moterys vaišins blynais.

– PLC didžiojoje salėje vyks Lietuvos Dukterų draugijos metiniai iškilmingi „Rudens pietūs“. Pradžia 12:30 val. p. p.

Spalio 7–9 d.: „Renaissance Newark Airport“ viešbutyje (1000 Spring St., Elizabeth, NJ 07201) vyks JAV LB XIX tarybos III sesija. Daugiau informacijos suteiks JAV LB Elizabeth, NJ apylinkės pirmininkas Laurynas Misevičius tel. 732-317-9195; el. paštu larrykaunas@yahoo.com arba šios apylinkės izdininkas Rimantas Bitėnas tel. 914-961-7041; el. paštu rbitenas@aol.com

Spalio 7–9 d.: Vyks iškylos eitynės Neringos stovyklai paremti.

Spalio 8 d., šeštadienį: PLC metinis pokylis. Pradžia 6 val. v.

Spalio 9 d., sekmadienį: PLC didžiojoje salėje vyks Lietuvos vaikų globos būrelio „Saulutė“ organizuojamas kaimo kapelos „Sodžius“ labdaros koncertas. Pradžia 12:30 val. p. p.

Spalio 14 d., penktadienį: Čiurlionio galerijoje Jaunimo centre vyks dailininko Osvaldo Jablonskio akvarelių parodos „M. K. Čiurlionio Lie-

LIETUVOS IR PASAULIO NAUJIENOS

Redaktorė Loreta Timukienė • El. paštas: loretatim@gmail.com

Prisiminti istoriniai Lietuvos kovotojų žygiai per Baltijos jūrą

Vilnius (ELTA) – Rezistento Jono Pajaujo sodyboje Gotlande, Švedijoje, atidengta atminimo lenta Lietuvos ir Švedijos rezistenciniams ryšiams atminti. Susirinkusiuosius sveikino krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė, kariuomenės vadas generolas leitenantas Arvydas Pocius, Švedijos gynybos ministerijos valstybės sekretorius Hakan Jevrell, Švedijos gynybos pajėgų direktorius operacijoms gen. lttn. Anders Lindstom, taip pat J. Pajaujo sūnus Kajus.

Vėliau kovotojų už Lietuvos laisvę istoriniai žygiai per Baltijos jūrą bus prisiminti ir įamžinti Lietuvoje, Šventojoje. Čia Lietuvos kariai su rengs parodomąją programą, per kurią simboliškai pakartos Lietuvos partizanų kelią per Baltijos jūrą. Taip pat Šventojoje bus atidengtas šiems žygiams atminti skirtas paminklas. Lietuvos kariuomenės Šve-

dijoje ir Lietuvoje organizuojami renginiai yra skirti prisiminti istorinius kovotojų už Lietuvos laisvę žygius per Baltijos jūrą 1944–1953 m. ir įamžinti Lietuvos pasipriešinimo okupacijai dalyvių ryšius su ši pasipriešinimą rėmusiomis Vakarų valstybėmis.

Atminimo lenta. DELFI.lt nuotr.

JAV generolai dėkoja Lietuvai

Vilnius (BNS) – Du aukšto rango Jungtinių Valstijų generolai padėkoja Lietuvai už dalyvavimą mokant Afganistane karius, policininkus ir sraigtasparnių pilotus. Padėkos laiške Lietuvos kariuomenės vadui generolui leitenantui Arvydui Pociui išsakė NATO tarptautinių saugumo paramos pajėgų Afganistane vadas generolas John Allen ir NATO Mokymo misijos Afganistane vadas generolas leitenantas Williams Caldwell.

W. Caldwell teigimu, išmoktos sovietų okupacijos pamokos ir operacijoje dalyvaujančių šalių pastangos padėjo NATO mokymo misijai pritaikyti naują požiūrį, paremtą komandiniu darbu ir skaidrumu. „Šiandien penkiasdešimties šalių remiamas Afganistanas kuria savo saugumo pajėgumus, šalies kariuomenė ir policija

tampa vis profesionalesnės. Rezultatai akivaizdūs, – tokių rezultatų nebūtume pasiekę be tokių tarptautinių partnerių kaip Lietuva paramos“, – rašo NATO mokymo misijos vadas.

NATO vadovaujamoje operacijoje Afganistane dalyvauja 33 šalių kariai, dar 17 valstybių teikia įvairią techniką, įrangą bei finansinę paramą. Pasak KAM, organizacijos pajėgų Afganistane vadovai laiške kalba apie pastebimus pokyčius Afganistano pajėgose po to, kai 2009 m. šalyje pradėjo veikti NATO mokymo misija, ir užsimena apie planus šią misiją plėsti. Įvairiuose Afganistano regionuose iš viso tarnauja apie 250 Lietuvos karių. Didžioji dalis misiją atlieka Lietuvos vadovaujamoje Goro provincijos atkūrimo grupėje.

Lietuvą stebina Rusijos nuostata

Vilnius (BNS) – Lietuvą stebina Rusijos nenoras pripažinti prieš 20 metų pasirašytos dvišalės sutarties nuostatų, pareiškė Užsienio reikalų ministerija (URM), reaguodama į Rusijos diplomatų kritiką Lietuvai.

URM taip pat pareiškė, kad tikisi nuoširdaus Rusijos bendradarbiavimo tiriant Sausio 13-osios ir Medininkų žudynių bylas. Rusijos URM kaltinimų perkvalifikavimą Medininkų bylos įtariamiesiems Rusijos pi-

liečiams bei naujo Europos suėmimo dokumento išdavimą jiems sulaikyti pavadino dar vienu Lietuvos bandymu įpiršti tendencingą savo istorijos supratimą. Tuo metu Lietuvos URM teigia besidžiaugianti ES vykstančiais procesais dėl totalitarinių režimų įvertinimo. Lietuvos generalinė prokuratūra kreipėsi į Rusijos generalinę prokuratūrą su teisinės pagalbos prašymu apklausti tris įtariamuosius Medininkų žudynių byloje.

„WikiLeaks“ paskelbė dar dešimtis JAV dokumentų apie Lietuvą

Vilnius (BNS) – Jungtinių Valstijų diplomatinio susirašinėjimo dokumentus viešinantis tinklalapis „WikiLeaks“ paskelbė daugiau nei pusšimtį naujų dokumentų, kurie buvo parengti JAV ambasadoje Vilniuje. Paviešintos ataskaitos parašytos 2005–2010 m. Jose yra pranešimų įvairiomis temomis, pradedant Lietuvos indėliu į misiją Afganistane ir baigiant vidaus politikos įvykiais.

Viename iš dokumentų aprašomi sunkumai, su kuriais susidūrė Lietuvos vežėjai 2009 m. vasarą dėl griežtesnės Rusijos muitininkų kontrolės. JAV diplomatai pabrėžė, jog Lietuvoje manoma, kad Rusijos žingsnis buvo politiškai motyvuotas.

Kitame dokumente minimas Lietuvos ginčas su Latvija dėl vežėjų lėto praleidimo per sieną. Amerikiečių diplomatai tai įvertino kaip perspėjimo ženklą, kad kaimynės ne visada sugeba kartu spręsti ginčus.

Išsamų dokumentą ambasada parengė ir apie Lietuvos reakciją į neramumus Estijoje, iš Talino centro iškėlus bronzinio kario paminklą. „Šie įvykiai iškėlė į paviršių gausius antirusiškų nuotaikų išteklius ir nuo okupacijos laikų jaučiamą paranoją“, – rašė Lietuvoje dirbantys JAV diplomatai.

Viename iš dokumentų pristatoma žurnalisto Edmundo Jakilaičio išėjimo iš LNK televizijos istorija. Dokumente nurodoma, kad jis kaip įslaptintą pristatė iš tiesų vieša buvusią buvusio ambasadoriaus Keith Smith ataskaitą apie Rusijos įtaką Lietuvos politikams. Teigiama, kad prieš „nutekinimą“ ji jau mėnesį buvo skelbiama vieno tyrimų centro interneto svetainėje. Anot dokumento, E. Jakilaitis paaiškino, kad jo šaltinis leido jam suprasti, jog ataskaita buvusi slapta.

Keliuose kituose dokumentuose pristatoma Lietuvos nuostata tarptautinės politikos klausimais, pavyzdžiui, dėl padėties Irake, Afganistane, Palestinoje. Viena 2007 m. ataskaita parodo, jog tų metų rugsėjį Iranas atšaukė planuotą delegaciją į Lietuvą turbūt dėl to, kad Vilnius atsisakė surengti susitikimus su tokio rango pareigūnais kaip Seimo pirmininkas ar užsienio reikalų ministras.

Lietuva neretai minima ir kitose šalyse įsikūrusiose JAV diplomatinėse atstovybėse parengtuose dokumentuose. „WikiLeaks“ skelbia turintis per 250,000 diplomatinio susirašinėjimo dokumentų, iki šiol paviešinta daugiau nei 97,000.

Prancūzai yra prieš D. Strauss-Kahn grįžimą į politiką

Paryžius (BNS) – Dauguma Prancūzijos gyventojų yra prieš tai, kad buvęs Tarptautinio valiutos fondo (TVF) vadovas Dominique Strauss-Kahn grįžtų į politiką. Apklausos metu 53 proc. jų nurodė nenorintys, kad buvęs galimas socialistų kandidatas į prezidentus ateinančiais mėnesiais dalyvautų politiniuose debatuose šalyje. Iki D. Strauss-Kahn suėmimo buvo neabejojama, kad jis taps Socialistų partijos kandidatu į Prancūzijos prezidentus.

New York teisėjas panaikino kaltinimus D. Strauss-Kahn dėl viešbučio kambarinės išprievartavimo. TVF vadovas atgavo savo pasą – šis

žingsnis atveria šiam Prancūzijos politikui galimybę išvykti iš Jungtinių Valstijų pirmąkart per tris mėnesius po jo suėmimo. Apygardos prokuratūra nurodė nebegalinti testuoti šios bylos: nors D. Strauss-Kahn iš tikrųjų turėjo lytinių santykių su vienu Manhattan viešbučio kambarine, pastaroji yra ne kartą melavusi pareigūnams, todėl tyrėjai netenka galimybės patikimai vadovautis ieškovės parodymais dėl lytinės prievartos. Manoma, jog D. Strauss-Kahn ruošiasi grįžti į Prancūziją. Nors kaltinimai buvo panaikinti, New York įvykis tapo tamsia dėme D. Strauss-Kahn reputacijoje.

RENGINIŲ KALENDORIUS

2012 metai
KOVAS
Kovo 25 d. sekmadienį: PLC, Le-mont, Korp!Giedra ruošia Marijos Pečkauskaitės-Šatrijos Raganos minėjimą. Pradžia 12:30 val. p. p.
Kovo 25–31 d. Aspen, Colorado, ŠALFASS/ALGS organizuoja kasmetinį kalnų slidinėjimą. Daugiau informacijos el. paštu: edmickus1@aol.com (Edvardas Mickus). Dėl nakvynės, lėktuvo ir kelto bilietų įsigijimo kreiptis į Carol Pasternak el. paštu carol@ski.com arba tel. 1-800-525-2052 ext 3319 ar 1-970-309-8846.

BALANDIS
Balandžio 14 d., šeštadienį: Hyatt the Lodge, Oak Brook, IL vyks šventinis pokylis, skirtas Lietuviių Fondo 50-ies metų jubiliejui. Daugiau informacijos tel. 630-257-1616 arba el. paštu: admin@lithfund
Balandžio 26–28 d. University of Illinois at Chicago vyks 23-oji Association for the Advancement of Baltic Studies konferencija „The Global Baltics: The Next Twenty Years“. Daugiau informacijos: http://depts.

washington.edu/aabs/ arba aabsco-finfoChicago@gmail.com

LIEPA
Liepos 1 d., sekmadienį: Boston, MA vyks XIV Lietuviių tautinių šokių šventė. Daugiau informacijos: http://www.sokiusvente2012.org arba info@sokiusvente2012.org

Jeigu norite, kad Jūsų žinutė patektų į „Renginių kalendorių“, informaciją siųskite redakcijai adresu 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629 arba el. paštu dalia.cidzikaite@gmail.com

Redakcija

Namams paskolos, apdraustos sąskaitos

2212 West Cermak Road, Chicago, IL 60608
773-847-7747 * www.mutualfederalbank.com
Stephen M. Oksas, *President*

Patarnaujam ikagos ir apylinki lietuviams daugiau kaip 100 met .

ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGOS

VIDAS J. NEMICKAS, MD
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

CHIRURGAJ

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PŪSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
630-941-2609

GEDAS M. GRINIS, MD
Inkstų, pūslės ir prostatos gydymas bei chirurgija
Aurora Medical Center
10400 75 St., Kenosha, WI 53142
262-948-6990

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, MD, SC
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

SURENDER LAL, MD
Specialybė - vidaus ligos
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Tel. 773-434-2123
Valandos susitarus

BENDRA PRAKTIKA

ANDRIUS KUDIRKA, MD, MPH
Bendros praktikos gydytojas
15300 West Ave. #221 South
Orland Park, IL 60462
708-590-5300
www.seimosgydytojas.com

AUSŲ, NOSIES, GERKLĖS LIGOS

VYTENIS GRYBAUSKAS, MD
SUSAN T. LYON, MD
Ausų, Nosies, Gerklės ligos,
Chirurgija, Klausos aparatai
7350 W. College Drive, Suite 208
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-9199

GINEKOLOGIJA

RAMONA C. MARSH, MD SC
Obstetrics & Gynecology
3825 Highland Avenue Suite 4A
Downers Grove, IL 60515
630-852-9400
Valandos susitarus

STUBURO IR SKAUSMO LIGOS

JONAS V. PRUNSKIS, MD
TERRI DALLAS-PRUNSKIS, MD
ANDREW J. YU, MD
ir partneriai Illinois Pain Institute
Nugaros, sprando, galvos, sąnarių,
sužeidimų darbovietėje bei kitų vietų
skausmo diagnozės ir gydymo specialistai.
Itasca: 630-748-3300
Elgin: 847-289-8822
McHenry: 815-363-9595
Barrington: 847-852-2000
www.illinoispain.com

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų
skausmų gydymas

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, MD
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

LINAS SIDRYS, MD
Akių ligos / Chirurgija/Akiniai
5850 W 111th Street
Chicago Ridge, IL 60415
Tel. 708-636-6622
Holy Cross Hospital, #4105
Tel. 773-884-7960

DR. ELIGIJUS LELIS
Akių ligos ir chirurgija
1192 Walter St, Lemont, IL 60439
1051 Essington Rd. #200
Joliet, IL 60435
Tel. 815-723-1854

ODOS LIGŲ SPECIALISTAI

Dermatologijos ligų ir odos vėžio specialybė,
kosmetinė chirurgija, viso veido atjauninimas
RUTH JŪRATĖ BARSKY, MD
120 Center Mall # 318 Oak Brook, IL 60523
Tel. 630-571-2630

DR. K. JUCAS
Odos ligų specialistas gydo odos
teigiamus ir neigiamus auglius ir žaizdas.
Kosmetinė chirurgija.
3235 W. 111 St, Chicago, IL 60655
773-233-0744 arba 773-489-4441

Skelbimų skyriaus
tel. 1-773-585-9500

ATTENTION:

EUROPEAN TRAVELERS

IF YOUR FLIGHT TO OR FROM EUROPE WAS CANCELLED OR DELAYED

YOU MAY BE ENTITLED TO MONETARY COMPENSATION

FOR MORE INFORMATION ABOUT
YOUR LEGAL RIGHTS CONTACT:

Jennifer Sprengel at

1-888-551-9944

Cafferty Faucher LLP
Attorneys at Law

WWW.SKYTRIP.NET
info@skytrip.net

7 7 3 - 6 6 3 - 4 3 6 3

SIŪLOME:

- Pigiausi avia bilietai į Vilnių, Kauną, Palangą.
- Poilsinės kelionės, pažintiniai turai į Las Vegas, Floridą, Havajus, Meksiką, Dominiką, Karibų salas.
- Kruizai.
- Skrydžiai iš Lietuvos.

PASLAUGOS

Century 21
Accent Realty

10200 S.
Cicero Ave.
Oak Lawn, Illinois 60453
Business: 708-423-9111
Fax: 708-423-9235
Cell: 708-945-9909
E-mail: astykun@ao.com

ASTA T. MIKUNAS
Broker Associate

Profesionaliai ir sąžiningai patarnauja įvairių
nuosavybių pirkime ir pardavime mieste ir
priemiesčiuose.

SIŪLO DARBĄ

SIŪLOME DARBUS!

Gail. seserų padėjėjoms
kompanionėms ir namų ruo-
šos darbininkėms.

Galima gyventi kartu arba atvykti
į darbą ir išvykti.

Kreiptis:
ALL CARE

Employment Agency
Tel. 773-736-7900

Immediate Positions available for
CDL/Mover for Skokie based house-
hold goods moving company. Good pay
& benefits available. Must be at least 21
years of age. Call Jacob 847-980-0906

Immediate Positions available for
CDL/Mover for Skokie based house-
hold goods moving company. Good pay
& benefits available. Must be at least 21
years of age.
Call Jacob 847-980-0906

www.draugas.org

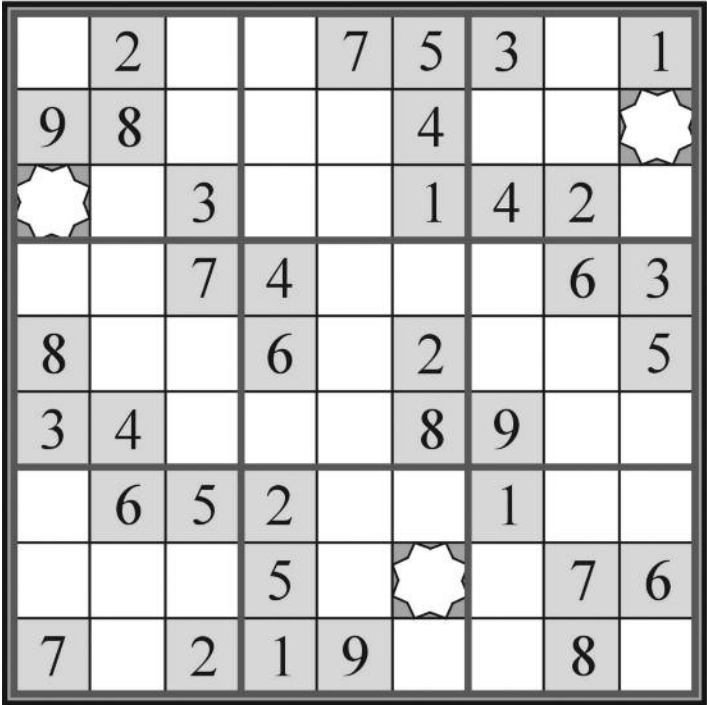
LOT Lufthansa SAS FINNAIR KLM

tickets@doleris.com

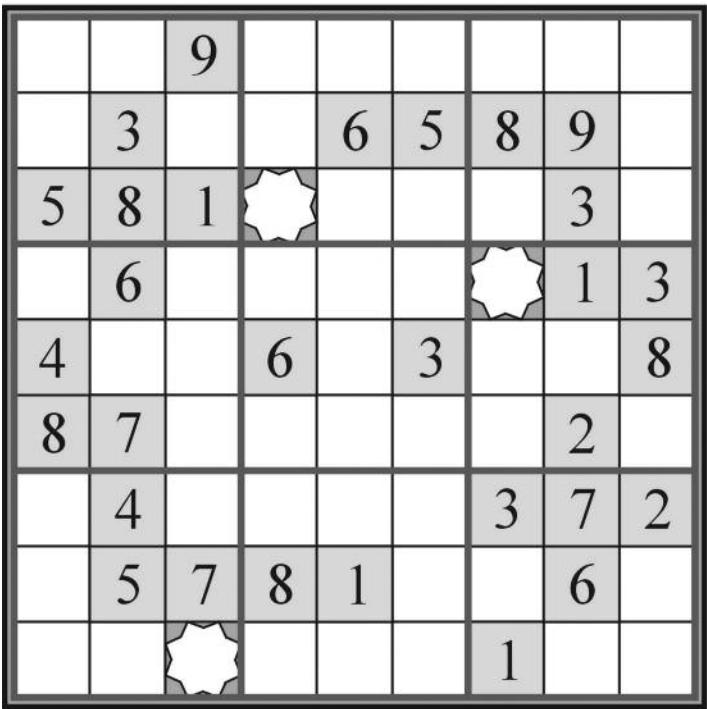
1-800-514-9989

PIGIAUSI AVIA-BILIETAI Į LIETUVĄ IR EUROPA

Sudoku Nr. 42

+ + =

+ + =

Ar žinote, kad tai – puikus darbas?

Kiekvieną dieną salonų savininkai skambina į mūsų mokyklą ir ieško būsimų darbuotojų.

Ar žinote kitą tokią įstaigą, kuri tuo užsiimtų?

Aukšto lygio salonai visada samdo žmones, net ir be patirties.

Mes jus taip paruošime, kad jūs gausite gerą darbą.

Tapkite manikiūriste (u)!

- Mes ieškome žmonių apmokyti ir vasara yra geriausias laikas to išmokti.
- Mes siūlome klases jums patogiu laiku.
- Net jei nekalbate angliškai – tai ne problema.

Mes užtikriname Jums darbą!

Nail School

Kiekvieną trečiadienį, visą dieną nemokama manikiūro klasė. Užsiregistruok iki rugsėjo 2 d. ir gauk \$200 nuolaidą

Nemokama konsultacija telefonu

1301 S. Wolf Rd. – Prospect Hts, IL 60070 – AmericaNail.com

(847) 537. 7777

DANTŲ GYDYTOJAI

DR. AUŠRINĖ SCHNEIDER
DANTŲ GYDYTOJA
Kalbame lietuviškai
10 S. 640 Kingery Highway
Willowbrook, IL 60527
Tel. 630-323-2245
Valandos susitarus

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Road, Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. 708-598-4055
Valandos susitarus

DR. RAMUNĖ MACIJASKAS
Dantų gydytoja
9356 S. Roberts Road
Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-2131
Valandos susitarus

DR. DALIA E. CEPELĖ, DDS
Dantų gydytoja
10745 Winterset Dr.
Orland Park, IL 60467
708-873-9074
Valandos susitarus

DR. LINA POŠKUS
Dantų gydytoja
4635 W. 63 St.; Chicago, IL
Tel. 773-735-7730
9201 Broadway Ave., Brookfield
Tel. 708-387-2020

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101
Valandos susitarus

EUGENE C. DECKER, DDS, PC
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

DR. GAILĖ V. ČERNIAUSKAS
DANTŲ GYDYTOJA
Amerikos „TOP DENTIST“ 2009 M.
318 W. Touhy Avenue
Park Ridge, IL 60068
Tel. 847-692-2303
www.parkridgesmiles.com

PILNA DANTŲ PRIEŽIŪRA:

- implantai
- tiltai, karūnos, protezai
- vaikų dantų gydymas
- šaknies kanalų valymas
- chirurgija
- parodontozės specialistas kabinete
- kosmetinės procedūros — „veneers“, balinimas
- TMJ/TMD gydymas

DR. DALIA JODWALIS
Dantų gydytoja
15543 W. 127th St.
Suite 101, Lemont, IL
Tel. 630-243-1010
Valandos susitarus

Skelbimų skyriaus
tel. 1-773-585-9500

Pigiausi skrydžiai FINNAIR ir kitomis linijomis iš Čikagos ir kitų Amerikos miestų į

LIETUVĄ

1-800-778-9847
www.vytistours.com
info@vytistours.com

40-24 235th St., Douglaston, NY 11364

Prašau pasiteiraukite apie mūsų brošiūrą kelionėms į Lietuvą ir Pabaltijį.
Dėl turistinių kelionių skambinkite Ritai Penčylienei.

Sužinoti kainas ir padaryti rezervacija galite per
www.vytistours.com

Siuntinėjame info apie specialias nuolaidas.
Praneškite savo e-adresą

ATSTOVYBĖ ČIKAGOJE

Bronė Barakauskienė
Tel fax: 708-403-5717
mamabar3@aol.com

Rita Penčyliene
Tel fax: 708-923-0280
pencylar@comcast.net

KEPYKLA IR DELIKATESAI
6216 W. Archer Ave., Chicago, IL 60638
Tel. 773-581-8500

- Lietuviška duona ir raguoliai
- Vestuviniai ir įvairūs tortai
- Siunčiame mūsų produktus UPS
- Atidaryta 7 dienas per savaitę
- Aplanckite mūsų svetainę — www.racinebakery.com

“BAKE FOR ME” KAVINĖS

Kepyklos produktai ir užkandžiai miesto centre

321 N. Clark,
Chicago, IL 60654
312-644-7750
pirm. - penkt.
nuo
6:30 v.r. iki 3:30 v.p.p.

4305 S Halsted,
Chicago, IL 60609
773-624-9900
pirm. - penkt. nuo
6:30 v.r. iki 5:30 v.p.p.
šešt. nuo 8 v.r. iki 2 v.p.p.

www.draugas.org • www.draugas.org

Garso archyvai išeivijoje

Atkelta iš 7 psl.

apie 40,000 garso įrašų (taip pat 50,000 kino juostų ir 700,000 fotografijų), surinktų iš visos Lietuvos ir likusio pasaulio. Plokštelės, magnetinės juostos, kasetės ir kompaktinės plokštelės laikomos specialiose saugyklose, kuriose ne tik reguliuojama temperatūra (+16C/61F) ir drėgmė, bet veikia centralizuota pneumatinė dulkių išsiurbimo, o, reikalui esant, ir gaisro gesinimo, sistema. Tai modernus archyvų įrenginys, užtikrinantis ir apsaugą, ir saugią priežiūrą.

Kaip pasakoja I. Vizgirdienė, seniausio archyvo įrašai yra 1907 m. Rygoje plokštelėse įrašytos Rygos lietu-

na", taip pat „Lithuanian Melodies Program" įrašai, Australijos lietuvių radijo įrašai iš Adelaide, Melbourne ir Tasmania.

Ilgametis Čikagos „Margučio" darbuotojas Leonas Narbutis neseniai archyvui perdavė savo pokalbius ir vestų laidų įrašus. O šią vasarą Dalia Sruogaitė atidavė saugoti jos redaguotos literatūrinės valandėlės „Pelkių žiburėlis" įrašus, transliuotus „Margučio" laidose. I. Vizgirdienės įsitikinimu, šandien „archyvas gali drąsiai vadintis viena didžiausių išeivijos radijo stočių įrašų saugyklų Lietuvoje."

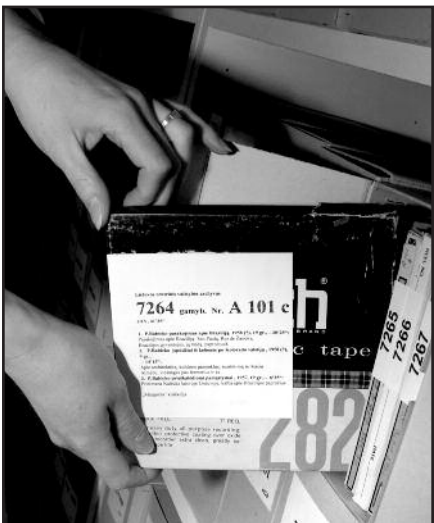
Kaip jau rašyta, net ir stropiai saugomi magnetiniai garso įrašai yra pažeidžiami. Todėl Lietuvos centriniame archyve jau kelerius metus vykdomas įrašų perkėlimas į virtualiąją erdvę. Iki šiol yra suskaitmeninta apie 20 proc. magnetinių juostų įrašų.

Šis darbas dirbamas diena iš dienos, valandų valandas sėdint prie aparatų, kuriais garso juosta tampa skaitmeninta kompiuterine laikmena. Jeigu juosta nutrūksta – pakankamai dažnas reiškinys – aukštąją technologiją pakeičia aštrūs peiliukai ir

klijavimo juostos, po to perrašymas tęsiamas.

Skaitmeninama viskas, įskaitant juostas, kuriose balsai nėra atpažinti; tokiu atveju pagalbos ieškoma kitur, įskaitant pas tokius kaip šio straipsnio autorius. Apsilankęs Centriniame archyve žinau, kad garso skyriuje būsiu pakviestas sėstis prie kompiuterio ir pasiklausyti pasakojimo arba pokalbio, kurio kalbėtojas arba pašneko- vai neatpažinti.

Kai kada klausymą lydi sėkmė. Neseniai pavyko nustatyti dr. Juozo Kazicko pasakojimą apie išeivijos lie-

Retenybė: „Margučio" archyve yra Lietuvos radiofono tėvo Petro Babicko pasakojimai apie Braziliją, kur jis daug metų gyveno. Įrašas iš 1958 m.

tuvių jaunimo nuotakas – įrašas iš aštunto dešimtmečio pradžios. Kiek anksčiau atpažinau dr. Jono Valaičio balsą. Kas jį pažinojo, prisimena jam būdingą tembrą. O kadangi galima ir suklysti, garso skyriaus darbuotojai ieško trijų, vienas nuo kito nepriklausomų šaltinių balso tapatybei nustatyti ir tik tada metrikose įrašo, kad balsas nustatytas „sąlyginai". Toks archyvarų kruopštumas man paliko nemažesnę įspūdį už modernias archyvo saugyklas ir jose naudojamas technologijas.

Šis darbas jau duoda rezultatų, pastebi I. Vizgirdienė. „Priėjimas prie didžiosios dalies archyvinių dokumentų kol kas galimas tik archyve, nes dėl nuolatinės lėšų stokos archyvas neturi galimybių talpinti savo dokumentų internete. Tačiau archyve didelė dalis skaitmenintų dokumentų yra suvesta į kompiuterines duomenų bazes, taigi lankytojas, atėjęs į archyvą, kompiuteryje gali rasti labai daug jį dominančios informacijos. Archyvinės medžiagos patalpinimo internete galimybė praktiškai yra tik finansų klausimas." Taip yra ir su garso įrašais. Susiradęs kataloge laikmeną, lankytojas gali ją užsisakyti ir klausytis kompiuterizuotoje lankytojų salėje per ausines.

ve sąlygos iš tiesų tinkamos, Čikagoje ir kitur išeivijoje yra prasminga šiuos fondus toliau kaupti jau vien dėl to, kad būnant arti jų juos lengviau tvarkyti, papildyti. Be to, bendruomenei, kuri tvarko savo paveldą, juo rūpinasi ir juo naudojasi, padeda savo pačios gyvybingumui užtikrinti. Kitaip tariant, paveldo tvarkymas turėtų būti neatskirama bendruomenės gyvenimo dalis kaip knygos, periodinė spauda, lituanistinės mokyklos, tautinės šventės, valstybinių sukakčių paminėjimai.

Garso fondams, ypač tiems, kurie yra magnetinėse juostose, reikia sudaryti tinkamas saugyklas su anksčiau minėtomis fizinėmis sąlygomis ir pradėti jų skaitmeninimą. O tam reikia lėšų patalpoms įrengti ir žmonių, kurie ne tik žino, kaip su juostomis dirbti, bet yra pasiruošę tam skirti daug laiko. Nesu tikras, ar galėtų tai atlikti savanoriai, bet atlikti reikia.

Kitaip tariant, tas, kas saugo, tas ir prižiūri: jeigu Čikagos LTSC archyvas, Amerikos lietuvių kultūros archyvas (ALKA) Putnam, Balzeko lietuvių kultūros muziejus ar kita institucija priima garso juostas savo globon, ji tuo pačiu privalo prisiminti atsakomybę už jų saugą ir išliekamumą. O tie, kurie svarsto, kam atiduoti savo archyvus, siūlyčiau pasiteirauti, ar primanti institucija (ar tai būtų Lietuvoje, ar išeivijoje) turi tinkamas saugyklas bei ilgalaikį saugojimo planą.

Būtų naudinga, jeigu garso archyvai būtų atskirai aptarti artėjančioje konferencijoje. Viena galimybė būtų išeivijos garso fondus skaitmeninti Lietuvoje, o kompiuterių laikmenas saugoti ir tame archyve, iš kurio juostos buvo gautos, kur jomis galėtų naudotis išeivijos žmonės. Protingos galvos gali surasti ir kitų sprendimų. Tai sritis, kurioje galėtų vykti glaudesnis Lietuvos ir išeivijos archyvų bendradarbiavimas, kuris užtikrintų, kad ši svarbi mūsų paveldo dalis išliktų ateičiai.

Romas Sakadolskis – buvęs „Amerikos balso" žurnalistas, šiuo metu dėsto Vilniaus universiteto Žurnalistikos institute.

Retenybė: „Amerikos balso" archyve yra JAV Kongreso komisijos, tyrusios Sovietų Sąjungos agresiją Baltijos šalyse (vadinamos „Kerstono komisija"), posėdžių įrašai iš 1953 m.

vių vyrų kvarteto, vadovaujamo kompozatoriaus Aleksandro Kačanausko, dainos. Taip pat saugomi unikalūs Kauno radiofono karo metų fondai. 2006 m. archyvą papildė diplomato Kazio Lozoraičio kolekcija, o 2008 m. – „Amerikos balso" įrašų rinkinys.

Valstybės centriniame archyve saugią vietą rado ir daug išeivijos radijo valandelių įrašų, gautų bendradarbiaujant Pasaulio Lietuvių Bendruomenei. Čia saugomi Čikagos lietuvių radijo „Margutis", Baltimore radijo „Lithuanian Melody Time", Los Angeles programos „Lietuviškoji sce-

JAV LB Archyvų komitetas ir
Lituanistikos tyrimo ir studijų centras kviečia į
**JAV ARCHYVŲ IR BIBLIOTEKŲ
KONFERENCIJĄ**

kuri vyks 2011 m. rugsėjo 3–4 dienomis Jaunimo centre,
Čiurlionio galerijoje (5600 South Claremont Ave., Chicago, IL).
Konferencijos pradžia rugsėjo 3 d., šeštadienį, 9 val. ryte.

Jau ne pirmą kartą renkamės aptarti dokumentų, liudijančių mūsų
išeivijos veiklą, surinkimo ir išsaugojimo klausimus. Nepaisant to, vis dar
lieka rūpesčių, kurie nėra lengvai išsprendžiami, todėl, laikui bėgant, rei-
kia juos iš naujo svarstyti ir ieškoti sprendimo kelių.

Į konferenciją kviečiame visus, kurie laiko, saugo ar tvarko archyvus ir
bibliotekas, tuos, kurie šia sritimi domisi. Konferencijos metu gautos žinios
bus naudingos ateityje archyvus tvarkant ir juos išsaugant. Programoje su
pranešimais dalyvaus mūsų didesnių ir mažesnių archyvinių centrų, bib-
liotekų bei organizacijų atstovai. Į konferenciją atvyksta Lietuvos vyriaus-
siasis archyvaras dr. Ramojus Kraujelis, Lietuvos centrinio valstybės
archyvo direktorius Dalius Žižys ir Lietuvos ypatingojo archyvo direkto-
rius Ovidijus Leveris. Kviečiami JAV lietuvių organizacijų vadovai. Taip
pat atvyksta LR ambasadorius JAV Žygimantas Pavilionis, kuris domisi
kultūriniu paveldu. Konferencijoje vyks ir apskritojo stalo pokalbis, ku-
riam vadovaus LTSC Tarybos pirmininkas dr. Robertas Vitas.

Dėl registracijos prašome kreiptis į Dalę Lukienę tel. 301-598-6657
arba e. paštu: dalelukas@verizon.net

I can show you how to
get a high % yield on
your money today.
Take control of your
IRA, Pension Plan, Sa-
vings, CD's and invest
these monies in Pri-
vate Mortgage Loans.

BUILD WEALTH IN A HURRY!

**SKAMBINKITE
tel. 630-965-6608**

These loans are secured
by a 1st mortgage with
low loan to value (LTV)
ratios of 70% or less.
Increase the yield on the
same money you're in-
vesting now and see
what happens!

Konferencijai artėjant

Nors Lietuvos centriniame archy-

**ALLIANCE – GAIDAS – DAIMID
FUNERAL HOME**

4330 S. California Ave, Chicago, IL 60632
Priešais Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčią
773-523-0440 Call us 1st

Gerald F. Daimid – Stanislaw Krozel Licensed Funeral Director Since 1993

Atnaujintos salės. Skubiais atvejais ir dėl kitų vie-
tovių skambinkite 24 val. per parą.
Kremavimas nuo \$1,395. Pašarvojimas tą pačią
dieną – \$2,495 ir 1 nakties tradicinio šarvojimo
paketas – \$3,495.

* Į kainą neįeina karstas ir kitos paslaugos. * Šias kainas gausite, paminėję šį skelbimą.

**PETKUS & SON
FUNERAL DIRECTORS**

SUMMIT, 7300 W. ARCHER AVE.
CICERO, 5940 W. 35 ST.
LEMONT, 12401 S. ARCHER AVE. (& DERBY RD.)
EVERGREEN PARK, 2929 W. 87 ST.
TINLEY PARK, 16600 S. OAK PARK AVE.

NATIONWIDE TOLL FREE (nemokamas)
Tel. 1-800-994-7600
www.petkusfuneralhomes.com

PADĖKA
A † A
JADVYGA LABANAUSKIENĖ

Mylima žmona netikėtai mirė 2011 m. birželio 30 d. St. Pete Beach, FL, palikdama dideliame nuliūdime vyrą Joną, brolių Praną Sakalauską, kitus gimines, draugus ir pažįstamus.

Širdingai dėkoju Mečiui Šilkaičiui už atsisveikinimo vedimą; Lietuvių klubo pirmininkei Vidai Meiluvienei už paguodos žodžius; Lietuvių Pensininkų klubo pirmininkei Laimutei Alvarado, išreiškusiai velionės parodytą paslaugumą; Gražinai Cibienei, iškėlusiai velionės pasišventimą vedybiniame gyvenime; kan. Bernardui Talaišiui ir kun. dr. Matui Čyvui už maldas atsisveikinimo metu ir už aukotas gedulingas šv. Mišias.

Visiems giminėms, draugams ir pažįstamiems už dalyvavimą laidotuvisėse, už gėles, aukas, užprašytas šv. Mišias ir užuojautas, pareikštas žodžiu ir raštu.

Giliai liūdintis Vyras

BALSSI vasarai pasibaigus

Atkelta iš 5 psl.

Gaila, kad JAV yra labai mažai galimybių mokytis latvių, lietuvių ir estų kalbas. Norėtusi, kad tarp JAV ir visų trijų Baltijos šalių būtų daugiau bendradarbiavimo, kuris leistų sukurti daugiau mokymosi galimybių.”

Nancy Wright Beasley: „Lietuvos istorija domiuosi jau daugiau kaip 13

kėti kalbą (net ir pradedančiųjų žinomis) yra labai svarbu.

BALSSI praplėtė mano žinias ne tik apie lietuvių kalbą, kultūrą ir istoriją, bet ir apie kitas dvi Baltijos šalis – Latviją ir Estiją. Šių kursų metu susiradau draugų, kurie domisi Baltijos regionu, manau, jog šios draugystės tęsis ilgai. Kursai buvo labai įtempti, todėl buvo sunku įsivinti per tokį trumpą laiką visą medžiagą. Prieš atvykdamą į BALSSI, net negalvojau, kad lietuvių kalba gali būti tokia sunki. Man buvo ypač sunku ir dėl to, jog beveik per 50 metų nebuvau mokiusis jokios kitos užsienio kalbos.”

Curtis Murphy apie save ir BALSSI patirtį dalijasi lietuviškai (kalba netaisyta): „Mano vardas Kurtis Murfė. Aš esu Džordžtauno universiteto doktorantas. Studijavau lietuvių kalbą BALSSI programoje 2011 m. vasarą per aštuonias savaites. Norėjau studijuoti lietuvių kalbą, nes man reikia skaityti lietuviškus tekstus. Mano žmona, kuri dirba Viskonsino universitete, man pasakė apie programą BALSSI. Nusprendžiau pradėti BALSSI, kai sužinojau, kad gavau stipendiją. BALSSI man labiausiai patinka kasdieninės paskaitos. Labai mėgstu mokytis gramatiką. Man įdomiausia buvo Nancy Heingartner

paskaita apie Kauną trečiajame XX a. dešimtmetyje.”

Man, kaip kursų dėstytojai, nėra nieko nuostabiau, kaip matyti per aštuonias savaites kalbą išmokusių studentų pirmuosius bandymus kalbėti ir rašyti lietuviškai.

Aurelija Tamošiūnaitė – PLB Lituanistikos katedros UIC doktorantė, šių metų BALSSI lietuvių kalbos dėstytoja

Curtis Murphy su kugeliu.

A. Tamošiūnaitės nuotr.

metų. Mano pirmosios knygos ‘Izzy’s Fire: Finding Humanity in the Holocaust’ veiksmas vyksta Antrojo pasaulinio karo metais Kaune. Taip pat esu parašiusi istorinį romaną jaunuoliams apie tą patį laikotarpį, jis kol kas neišleistas. Atvykdamą į BALSSI norėjau praplėsti savo žinias apie Lietuvą ir išmokti kalbą. Lietuvoje esu lankiusis du kartus, ten pristaciau savo pirmąją knygą. Vėl planuoju ten grįžti, todėl manau, kad mo-

Su giliu liūdesiu pranešame, kad 2011 m. rugpjūčio 19 d. mirė mūsų mylima močiutė, promočiutė, sesuo, teta, uošvienė

A † A
MARIJA GRAŽULIENĖ
PONELYTĖ

Velionė gyveno Flint, MI. Gimė 1919 m. birželio 2 d., Chita, Rusijoje. 1920 metais su tėvais, a. a. Pranu Poneliu ir a. a. Barbora Parokaite, grįžo į nepriklausomą Lietuvą ir apsigyveno Šiauliuose, vėliau Kaune. Amerikoje išgyveno 62 metus.

Nuliūdę liko: anūkės Lidija Kamansky su vyru Michael ir Vilija Gražulytė Aubron su vyru Matthieu, proanūkas Aidas Henri Aubron; sesuo Klara Rugienė ir jos sūnus Vytautas Virškus su žmona Cathy, dukros Audronė Browning su vyru Mark ir Danutė Mahady su vyru Paul su šeimomis; a. a. brolio Viktoro sūnus Victor su žmona Gesele ir duktė Maya Keller su vyru Michael su šeima; a. a. brolio Alfonso žmona Aldona Ponelienė, jos sūnus Algis ir duktė Daina Weiss su vyru Andy; marti Nijolė Beleškaitė Gražulienė; kiti giminės Lietuvoje; artimos draugės Willa Curtis ir Frieda Bean.

A. a. Marija buvo žmona a. a. rašytojo ir žurnalisto Balio Gražulio iš senosios Varėnos, mirusio 1994 m., kurio vardas gimtinėje įamžintas įsteigus Senosios Varėnos Balio Gražulio Biblioteką, kuriai velionė nusiuntė jo kūrybinį palikimą. Velionė daug ir įvairiai prisidėjo, kad a. a. Balys galėtų atsiduoti kūrybai, pvz., mašinėle perrašydama jo straipsnius.

Velionė buvo motina a. a. Rimanto Gražulio, M. A., pedagogo, mirusio 1986 m., kuris gyveno Oak Lawn, IL ir mokytojavo, ir ėjo gimnazijos vadovo padėjėjo bei kitas pareigas Oak Forest (IL) gimnazijoje. Daugel metų buvo ateitininkų jaunimo stovyklų Dainavoje komendantas.

Pirmosios atsisveikinimo šv. Mišios už a. a. Mariją bus aukojamos Flint, MI, St. Pius X bažnyčioje, G-3139 Hogarth, pirmadienį, rugpjūčio 29 d. 8:15 val. ryto. Velionės pelenai bus parvežti į Čikagą ir palaidoti šalia jos a. a. vyro ir sūnaus Šv. Kazimiero kapinėse. Šeima vėliau praneš tikslią laidotuvių datą.

Mūsų brangiam draugui

A † A
VYTAUTUI KUPCIKEVIČIUI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame žmoną VIRGINIJĄ, sūnų ALGIRDĄ ir dukterį RITĄ su jų šeimomis bei kitus gimines ir artimuosius.

Dr. Jonas Dainauskas
Gediminas ir Gražina Kazėnai
Kazys ir Danutė Kelpšai
Alfredas ir Regina Kuliai
Antanas ir Dalia Lauciai
Jurgis Likanderis
Gražina Traškienė
Vytautas ir Marija Raudžiai
Dalia Urbutienė

Mūsų uoliam nariui

A † A
inž. VYTAUTUI KUPCIKEVIČIUI

mirus, žmonai VIRGINIJAI, dukrai RITAI su šeima, sūnui ALGIRDUI su šeima, visiems giminėms ir artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą.

Amerikos lietuvių inžinierių ir architektų sąjunga

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

■ **Rugpjūčio 28 d. 10:30 val. r.** Brighton Park Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčioje (2745 W. 44th St., Chicago, IL) šv. Mišias aukos svečias iš Lietuvos, Kaišiadorių katedros vikaras kun. Vytautas Kirka. Maloniai kviečiame dalyvauti šv. Mišiose.

■ **Sekmadienį, rugpjūčio 28 d., Švč.** Mergelės Marijos Gimimo parapijos salėje (6820 S. Washtenaw Ave., Chicago, IL) po 10:30 val. r. vyks JAV LB Marquette Park apylinkės susirinkimas. Kviečiame visus gausiai dalyvauti susirinkime.

■ **Rugpjūčio 31-ąją JAV LB Lemont** Socialinių reikalų skyrius kviečia pasiklausyti ir pasižiūrėti operos solisto Liudo Mikalausko koncerto „Mefistofelio kerai“, kuris š. m. birželį vyko Žyplių dvare, įrašą. L. Mikalauskas, Kauno valstybinio muzikinio teatro solistas, Lietuvos ir tarptautinių muzikos festivalių dalyvis, pirmųjų premijų ir didžiųjų prizų laimėtojas. Griežia styginių grupė „Bass Arco“. Renkamės Pasaulio lietuvių centro skaitykloje (14911 127 th St., Lemont). Daugiau teirautis skyriaus tel. 630-243-8611 arba atvykus trečiadienį nuo 10 val. ryto iki 4 val. p. p.

Solistas Liudas Mikalauskas.

Grąžindami „Draugo“ pokylio bilietėlių šakneles auکوjo: 170 dol. Vytautas M. Kolis, Palos Hills, IL. **100 dol.** Victor Lapatinskas, Seattle, WA; Aldona K. Šmulkštienė, Chicago, IL. **70 dol.** Albinas Markevičius, Santa Monica, CA; Mary Vaitkus, Belleville, IL; Joan A. Stoskus, Palos Park, IL; Nijolė R. Poškus, San Antonio, TX; Nekalto Prasidėjimo Vargdienių vienuolyno seselės, Putnam, CT; Irena Dirdienė, Oak Lawn. **50 dol.** Marytė Černiūtė, Hinsdale, IL; Dalilė Polikaitienė, Westlake Village, CA; Ona Daugirdas, Burr Ridge, IL; Vita Neverauskas, Sterling Hts MI; Enata Skrupskelytė, Chicago, IL.

Nuoširdžiai dėkojame už paramą laikraščio leidybos išlaidoms sumažinti.

Dėkoju Draugo fondui už atsiųstas cinijų (zinnia) sėklas. Labai gražiai sudygo, užaugo ir dabar žydi. Puiki idėja – kitais metais tikrai vėl daug pasisėsiu. Siunčiu „Draugo“ skaitytojams keletą žiedų pasidžiaugti.

Enata Skrupskelytė

■ **Čikagos apylinkės lietuviai ir jų svečiai** kviečiami dalyvauti organizacijos „Vai-ko vartai į mokslą“ kasmetiniame lėšų telkimo renginyje „Derliaus pietūs“ rugsėjo 11 d. 12:30 val. p. p. PLC (Lemont) didžiojoje salėje. Vietas užsisakyti prašoma tel. 630-243-1228 (Rita Vencloviene) arba el. paštu venclovas@comcast.net

IŠ ARTI IR TOLI...

■ **Rugsėjo 17 d. nuo 12 val. p. p. visus** kviečiame į New York Apreiškimo parapijos (70 Havemeyer St., Brooklyn, NY) mugę. Surinktos lėšos bus skirtos New York lietuvių atletų klubui ir Neringos stovyklai.

■ **JAV Kultūros taryba organizuoja M. K. Čiurlionio (1875–1911) šimto metų** sukakties nuo jo mirties paminėjimą rugsėjo 24 d., šeštadienį, Lietuvos Respublikos ambasadoje Washington, DC (2622 16th St., N.W.). Pradžia 6:30 val. v. Pranešėjas prof. Stasys Goštautas. Muzikinę programą atliks pianistas dr. Gabrielius Alekna. Informaciją teikia Danelė Vidutienė (dvidutis@aol.com) arba Dalė Lukienė (dalelukas@verizon.net).

■ **Rugsėjo 15–spalio 2 dienomis Artisphere** teatre (1101 Wilson Blvd., Arlington, VA 22209) bus pristatyta „Lietuviška trilogija“. Vaidina lietuvių kilmės aktorius Paulius Rajeckas. Rugsėjo 16–17 dienomis 8 val. v.; rugsėjo 18 dieną 3 val. p. p. – spektaklis „Laiškai tėvynei“; rugsėjo 23–24 dienomis 8 val. v.; rugsėjo 25 d. 3 val. p. p. – „Meilė gydo vėžį“; rugsėjo 30–spalio 1 dienomis 8 val.v., spalio 2 d. 3 val. p. p. trilogiją užbaigs spektaklis „Mano brangioji lietuvaitė“.

Rugsėjo 10 d., šeštadienio, popietinėje Santaros-Šviesos programoje

vyks poetės, rašytojos, žurnalistės

Eglės Juodvalkės

naujos knygos

„Sakalai naktį nemiega“ pristatymas

Knygą išleido Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimų centras Vilniuje, 2011 m.

Eilėraščių rinkinys, skirtas partizanams atminti, iliustruotas archyvinėmis nuotraukomis.

Knygą pristatys pati autorė.

Renginiai Philadelphia, PA

■ **Š. m. rugsėjo 11 d. 12 val. p. p. po** šv. Mišių Šv. Andriejaus bažnyčioje JAV LB Kultūros taryba visus kviečia į parapijos salę (19 ir Wallace St. sankirta, Philadelphia, PA 19130), kur įvyks pašnekesys su autoriumi Vytautu Volertu jo naujausios knygos „Varniukai“ pristatymo proga. Autorius maloniai sutiko pasidalinti rašytojo vargais bei išgyvenimais ir atsakyti į skaitytojų klausimus.

Rašytojas Vytautas Volertas.
„Draugo“ archyvo nuotr.

■ **Vinco Krėvės lituanistinėje mokykloje** rugsėjo 11 d. 9 val. r. vyks atvirų durų diena. Mokykloje veikia vaikų daržė-

lis, paruošiamoji klasė (Kindergarten), angliškai kalbančiųjų, bei 1–8 klasės. Pamokos vyks Šv. Andriejaus lietuvių parapijos patalpose (19 ir Wallace St. sankirta, Philadelphia, PA 19130) sekmadieniais nuo 9 val. r. iki 1 val. p. p. Informaciją apie mokyklą rasite tinklalapyje <http://www.phillylac.org/VK/nuostatai.htm> į jūsų klausimus atsakys mokyklos direktorė Irina Brusokienė el. paštu meliri@yahoo.com arba tel. 484-557-7073; tėvų komiteto išdininė Kristina Antanavičienė el. paštu kristant44@gmail.com arba tel. 484-222-9077 bei tėvų komiteto pirmininkė Joana Gaiželyte-Lacy el.-paštu joana.lacy@gmail.com

■ **Rugsėjo 18 d. visus kviečiame at-**vykti į jaunimo Mišias Šv. Andriejaus parapijos bažnyčioje (19 ir Wallace St. sankirta, Philadelphia, PA 19130), prašant Dievo palaimos naujaisiais mokslo metais. Po šv. Mišių bus žaidžiamas „Jeopardy“ žaidimas (lietuvių ir anglų kalbomis).

■ **Rugsėjo 25 d., sekmadienį, JAV Kul-**tūros taryba organizuoja M. K. Čiurlionio (1875–1911) šimto metų sukakties nuo jo mirties paminėjimą Ethical Society of Philadelphia salėje (1906 Rittenhouse Sq.). Pradžia 2:30 val. p. p. Pranešėjas prof. Stasys Goštautas. Muzikinę programą atliks pianistas dr. Gabrielius Alekna. Daugiau informacijos suteiks Dalia Jakienė (Jakasdr@aol.com).

SKELBIMAI

Advokatas Jonas Gibaitis

30 metų darbo patirtis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. 773-776-8700
Toll free 24 hr. 888-776-6742
Darbo val. nuo 8:30 v.r. iki 5 v.p.p.
Šeštad. 8:30 v.r. iki 12:30 v.p.p.
www.johngibaitis.com
gibaitis@aol.com

Namams pirkti paskolos
duodamos mažais mėnesiniais
įmokėjimais ir prieinamais nuošimčiais.
Kreipkitės į
Mutual Federal Bank,
2212 West Cermak Road.
Tel. (773) 847-7747

Skelbimų skyriaus tel. 1-773-585-9500

Advokatas VYTENIS LIETUVNINKAS

4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100.
Tel. 630-257-0200, Lemont, IL

Advokatas GINTARAS P. ČEPĖNAS

6436 S.Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos pagal susitarimą

SKELBIMAS

Aukštos indėlių palūkanos.
2.25 proc. trejiems metams termi-
nuoti indėliai, 2.75 proc. trejiems
metams IRA terminuoti indėliai
California Lithuanian Credit Union
Santa Monica, California
Tel. 310-828-7095
Valdžios apdrauda iki \$250,000